

Tieteellisten seurain valtuuskunnan kehittämistoimikunnan mietintö

Kehitystarpeet ja ehdotuksia jatkotyöskentelyyn 2011–2015

Tieteellisten seurain valtuuskunnan kehittämistoimikunnan mietintö. Kehitystarpeet ja ehdotuksia jatko-työskentelyyn. Toimittanut Aura Korppi-Tommola. Helsinki 2011.
ISBN 978-952-5995-00-8

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	5
OSA I TAUSTA.....	6
Kehittämistoimikunta	6
Valtuuskunta.....	6
Hallitus	7
Julkaisukeskuksen johtokunta	7
Avustusjaosto	8
Muu hallinto	8
Kehittämistarpeita	9
II OSA VALTUUSKUNNAN NYKYISET KÄYTÄNNÖT	10
Jäsenorganisaatiot.....	10
Jäsenistö ja valtuuskunnan palvelut.....	10
Tiedeakatemit.....	11
Valtuuskunnan henkilökunta.....	11
Henkilökunnan määrän kehitys.....	11
Toimintojen ja kehittämistarpeiden esittely	13
Hallinto ja talous.....	13
Tilat	15
Tieteen tulosten tunnetuksi tekeminen.....	16
Tila- ja kokouspalvelut.....	20
Tiedeakatemiajaosto	25
Julkaisukeskus.....	28
Aloitteet ja vaikuttaminen.....	29
Valtuuskunta aloitteentekijänä ja taustayhteisönä.....	29
Avustukset	30
III OSA: Erilliset asiantuntijaorganisaatiot	33
Tausta	33
Neuvottelukunnat	33
Pohjoismaiden bioetiikkakomitea	35
Määräaikaisia hankkeita	36
Julkaisufoorumi-hanke	36
Tieteen termistötalkoot.....	37
Päättyneet projektit	37

IV OSA Kehittämistoimikunnan työskentely.....	39
Kehittämistoimikunta ja sen tehtävät	39
Valtuuskunnan palvelut.....	39
Kuulemiset.....	40
OSA V KEHITTÄMISEHDOTUKSET	45
Yleistä	45
Organisaatio	45
Jäsenseurat.....	46
Hallinto	47
Tiedeakatemiajaosto	47
Tiedotus.....	47
Tieteiden talo.....	48
Avustukset	49
Erilliset asiantuntijaorganisaatiot.....	49
Henkilöstösuunnitelma (2015)	50
LIITTEET.....	52
Liite 1 Taloushallinnon tilastoja	52
Liite 2 Tieteiden talon kokoustilat	53
Liite 3 Tieteiden talon tilastoja	54
Liite 4 Jäsenpalvelujen käyttö vuonna 2010.....	56
Liite 5 Ulkomaisia tiedeviestinnän organisaatioita.....	57

Esipuhe

Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallitus asetti 15.12.2010 kehittämistoimikunnan. Toimikuntaan nimettiin professorit Carl G. Gahmberg, Erkki Hollo ja Markku Leskelä sekä toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommola, tiedotuspäällikkö Ilari Hetemäki ja kansainvälisten asiain päällikkö Irina Piippo. Toimikunta valitsi professori Erkki Hollon puheenjohtajaksi ja toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommolan sihteeriksi. Johtava kirjastonhoitaja Georg Strien on osallistunut Irina Piipon estyneenä ollessa tämän sijaisena kahteen kokoukseen.

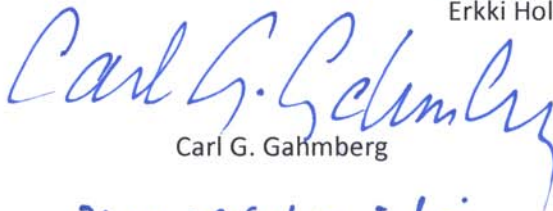
Toimikunnan tehtävänä on tehdä esitys valtuuskunnan toimintojen kehittämiseksi sekä laatia ehdotus henkilöstösuunnitelmaksi. Vallitseva hallintorakenne on monivaiheisten muutosten tulosta eikä se kaikilta osin vastaa valtuuskunnan toimialalla vaikuttavaa yhteiskunnallista kehitystä. Tarvetta lähitulevaisuudessa tehtävien muutosten tarkasteluun johtuu useasta seikasta sen lisäksi, ettei kehittämissuunnitelmaa ole pitkään aikaan tehty. Erityisesti muutoksia tapahtuu valtuuskunnan ydintoimintoihin kuuluvan julkaisutoiminnan alalla, missä sähköinen julkaiseminen yleistyy painetun julkaisemisen sijaan. Tämä vaikuttaa monin tavoin valtuuskunnan toimintoihin, erityisesti tieteellisten julkaisujen varastointiin, kansainväliseen vaihtoon ja myyntiin sekä julkaisutoiminnan avustamisen perusteisiin. Merkitystä vailla ei ole myöskään se, että huomattava osa henkilökunnasta on siirtymässä eläkkeelle lähivuosina. Henkilökunta on myös viestittänyt työtaakan kasvaneen ja olevan ajoittain stressaava.

Esityksiään varten toimikunnan tuli kartoittaa vallitsevat toiminnalliset käytännöt, jotka eivät ole muotoutuneet niinkään kokonaisuutta hallitusti kehittäen, vaan vähitellen toimintojen monipuolistuessa. Kartoituksen avulla pyritään varmistamaan jatkuvuus henkilökunnan ja hallituksen jäsenten vaihtuessa. Toimikunta on esityksiä tehdessään ottanut huomioon julkaisukeskuksen vireillä olevan uudistamistyön.

Toimikunnalta pyydettiin kehittämisehdotuksia valtuuskunnan hallituksen kokoukseen 13.9.2011 mennessä. Toimikunta on kartoittanut nykyiset käytännöt ja kehittämistarpeet sekä tehnyt ehdotuksia jatkotoimiksi. Saatuaan työnsä valmiiksi kehittämistoimikunta jättää kunnioittavasti mietintönsä Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallituksen käyttöön.

Helsingissä 31.8.2011

Erkki Hollo

Carl G. Gahmberg

Markku Leskelä

Ilari Hetemäki

Aura Korppi-Tommola

Irina Piippo

Georg Strien

OSA I TAUSTA

Kehittämistoimikunta

Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallituksen 7.2.2011 asettamaan kehittämistoimikuntaan nimitettiin professorit Carl G. Gahmberg, Erkki Hollo ja Markku Leskelä sekä toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommola, tiedotuspäällikkö Ilari Hetemäki ja kansainvälisten asiain päällikkö Irina Piippo. Toimikunta valitsi professori Erkki Hollon puheenjohtajaksi ja toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommolan sihteeriksi.

Julkaisukeskuksen johtokunta oli tätä ennen asettanut keskuudestaan kehittämistoimikunnan kirjastonjohtaja Kimmo Tuomisen johdolla. Toimikuntien tuli olla yhteistyössä keskenään.

Kehittämistoimikunnan tehtävänä oli laatia esitys valtuuskunnan toimintojen kehittämiseksi ja henkilöstösuunnitelmaksi. Toimikunnan tuli tarkastella kehittämistarpeita eri näkökulmista ottaen huomioon julkaisutoiminnan muutokset, yhteiskunnallisen ja kansainvälisen kanssakäymisen lisääntyminen sekä henkilökunnan rakenteessa odotettavissa olevat muutokset. Henkilökunnan piirissä on myös ilmennyt työoloihin liittyvää viihtymättömyyttä.

Kehittämisehdotusten perustelemiseksi toimikunnan tuli kirjata nykyiset käytännöt. Ne eivät ole aina toteutuneet suunnitellusti, vaan muotoutuneet vähitellen toimintojen monipuolistuessa. Käytäntöjen tarkastelun avulla pyrittiin vakiinnuttamaan pysyvien tehtävien hoito ja jatkuvuus henkilöstön ja hallituksen jäsenten vaihtuessa.

Toimikunta täsmensi toimeksiannon käsittämään valtuuskunnan hallinto-organisaation ja sen toimiston toimintojen kartoituksen ja arvioinnin. Kehittämistoimikunnan tehtävänä ei ollut arvioida tieteellisten seurain ja niiden muodostaman valtuuskunnan olemassaolon merkitystä ja eikä niiden tehtäviä muuttuvassa yhteiskunnassa.

Valtuuskunta

Valtuuskunta perustettiin vuonna 1899 keisarillisen senaatin määräyksellä. Uuden vuoden 2000 perustuslain vuoksi ja Suomen Akatemian valtuuskunnan hoidettavaksi siirtämien tehtävien, etenkin julkaisuavustusten jakamisen, takia osoittautui tarpeelliseksi antaa valtuuskunnalle selkeä oikeudellinen asema ja samalla määritellä sen tehtävät ajanmukaisella tavalla. Opetusministeriön ja valtuuskunnan yhdessä asettama työryhmä päätyi esittämään valtuuskunnan aseman määrittämistä erityislailla.

Laki Tieteellisten seurain valtuuskunnasta (938/2006) tuli voimaan vuoden 2007 alusta. Lailla vahvistettiin valtuuskunnan asema julkisoikeudellisena yhteisönä. Valtuuskunnalla on laajat itsenäiset toimivaltuudet tieteellisten seurain yhteistyön järjestämisessä ja omien tehtäviensä hoitamisessa. Valtuuskunta toimii pääosin yhdistyslain puitteissa. Kolmella tiedeakatemiolla on valtuuskunnan jäsenistössä ja hallituksessa erityisasema. Suomalainen Tiedeakatemia ja Suomen Tiedeseura nimittävät hallitukseen kumpikin kaksi jäsentä ja Teknillisten Tieteiden Akatemia yhden. Muut kymmenen jäsentä valitaan syyskokouksessa jäsenseurojen ehdotuksista.

Valtuuskunnan tehtävänä on valtuuskunnasta annetun lain 2 §:n 2 §:n toisen pykälän mukaan:

- 1) edistää valtuuskunnan jäsenyhteisöjen yhteistyötä ja toimintaedellytyksiä;
- 2) kehittää tieteellisen tiedon välitystä ja julkaisutoimintaa sekä hoitaa tieteellisen kirjallisuuden kansainvälistä vaihtoa;
- 3) edistää tutkimustiedon tunnetuksi tekemistä ja sen käyttöä yhteiskunnassa;
- 4) vastata toimintaansa varten osoitettujen varojen käytöstä, tieteellisille seuroille luovutettujen yhteisten kokous- ja toimistotilojen hallinnasta ja hoidosta sekä muista tieteellisille seuroille yhteisistä tehtävistä.

Seuran valitseminen valtuuskunnan jäseneksi tapahtuu sääntöjen 3 §:n pykälän mukaan valtuuskunnan hallituksen esityksestä valtuuskunnan syyskokouksessa. Valtuuskunnan jäseneksi valitsemisen edellytyksenä on, että asianomainen seura on rekisteröity yhdistys tai muu yhteisö, joka on osoittanut edistävänsä tieteellistä tutkimusta ja toimintaa.

Valtuuskunnalla on kaksi sääntömääräistä kokousta, kevät- ja syyskokous, joissa jokaisella jäsen seuralla on yksi ääni.

Hallitus

Valtuuskunnan hallituksessa on 15 jäsentä, joilla on henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenet valitaan siten kuin edellä on kerrottu tiedeakatemioiden edustajista ja jäsenseurojen jäsenistä. Hallituksen jäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain viisi jäsentä on erovuorossa.

Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ja asettaa työvaliokunnan. Hallitus nimeää kolmeksi vuodeksi kerrallaan myös kaksi vakituista toimielintä, julkaisukeskuksen johtokunnan ja avustusjaoston.

Työvaliokuntaan kuuluvat sääntöjen mukaan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään kaksi muuta hallituksen jäsentä. Viime vuosina työvaliokunnassa on ollut kolme muuta jäsentä. Toiminnanjohtaja toimii työvaliokunnan sihteerinä.

Julkaisukeskuksen johtokunta

Julkaisupalveluita ryhdyttiin kehittämään 1980-luvun lopulla. Vuonna 1990 hallitus nimitti ensimmäisen kerran julkaisukeskuksen johtokunnan. Julkaisukeskukseen kuuluvat vaihtokeskus, Tiedekirja, julkaisu- ja verkkopalvelut sekä julkaisuvarasto. Johtokunnalla on johtosäätönsä mukaan varsin suuret valtuudet kehittää toimintaa ja palkata henkilökuntaa valtuuskunnan toimintasuunnitelman ja talousarvion mukaisesti. Uudistettu johtosäätö hyväksyttiin vuonna 2003, jolloin myös verkkopalvelut kirjattiin julkaisukeskuksen tehtäviin kuuluviksi.

Valtuuskuntaa koskevassa laissa ei maita julkaisukeskusta, vaan se on sääntömääräinen toimielin. Sääntöjen 12 §:n mukaan:

”Valtuuskunnalla on julkaisukeskus, jolla on erillinen valtuuskunnan kokouksen vahvistama johtosäätö. Hallitus nimittää julkaisukeskuksen johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan”.

Julkaisukeskus luotiin tilanteessa, jossa jäsenpalveluja kehitettiin. Samoihin aikoihin vaihtokeskuksen taloushallinto liitettiin valtuuskunnan hallintoon. Aiemmin vaihtokeskus oli saanut erillisen valtiovastuun. Kuluvalla kaudella (2009–2011) johtokunnan seitsemästä jäsenestä kaksi, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat TSV:n hallituksen jäseniä. Johtokunnan sihteerinä toimii julkaisupäällikkö, ja toiminnanjohtaja osallistuu kokouksiin. Johtokunnan päätökset annetaan hallitukselle tiedoksi.

Avustusjaosto

Hallitus nimitti vuonna 2005 ensimmäisen kerran avustusjaoston valmistelemaan Suomen Akatemian tieteelliseen julkaisutoimintaan osoittaman määrärahan myöntämistä. Vuodesta 2007 lähtien jaosto on valmistellut myös kansainvälisten konferenssien ja kotimaisten seminaarien järjestämiseen osoitetun määrärahan jakamisesta hakemusten perusteella.

Muu hallinto

Valtuuskunnan muut yksiköt ovat Tieteiden talo, tiedotus, talous- ja henkilöstöhallinto ja tiedeakatemiajaosto. Näiden yksikköjen henkilökunnan valitsee hallitus. Erillisten asiantuntijaorganisaatioiden henkilökunnan palkkaamisesta neuvotellaan näiden organisaatioiden (neuvottelukunnat) johdon kanssa ennen nimitämistä (ks. 34-37).

Sääntöjen 13. pykälän mukaan ”valtuuskunnalla on toiminnanjohtaja, joka johtaa valtuuskunnan toimintaa”. Toiminnanjohtajan tehtävät on määritelty kehittämissuunnitelmassa vuodelta 2002. Kun hallitus kokoontuu vain noin neljä kertaa vuodessa, toiminnanjohtajalla on käytännössä paljon vastuuta valtuuskunnan toiminnasta. Hän johtaa valtuuskuntaa toimintasuunnitelman ja talousarvion mukaisesti. Toiminnanjohtaja toimii hallituksen sihteerinä ja valmistelee esityslistan. Hän vie asiat hallituksen päätettäväksi vakiintuneen käytännön mukaisesti keskusteltuaan esityslistasta puheenjohtajan kanssa. Toimintaa ohjaavaa ohjesääntöä tai työjärjestystä ei ole.

Epävirallinen johtoryhmä, johon kuuluvat toiminnanjohtaja, tiedotuspäällikkö, julkaisupäällikkö ja talouspäällikkö, kokoontuu joka toinen viikko. Kokouksissa käydään lähinnä läpi lähiajan toimintoja ja suunnitelmia. Se ei ole päätöksiä tekevä hallintoelin.

TSV:n voimassa oleva hallinto-organisaatio:

Jäseninä neljä tiedeakatemiaa ja
yli 250 tieteenalakohtaista seuraa

Hallitus

Julkaisukeskuksen
johtokunta

Toiminnanjohtaja
Aura Korppi-Tommola

Julkaisupäällikkö
Eeva-Liisa Aalto

Taluspäällikkö
Satu Kurni

Tiedotuspäällikkö
Iari Hetemäki

Julkaisu- ja
verkkopalvelut

Tiedekirja

Julkaisuvarasto

Vaihtokeskus

Tieteiden talo

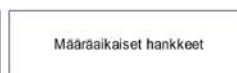

Tieteen
päivät

Tieteessä
tapahtuu

Erityiset asiantuntijaorganisaatiot

Kehittämistarpeita

Hallintorakenteen kaksijakoisuus, joka muodostuu julkaisukeskuksen erillisyydestä suhteessa TSV:n muuhun hallintoon, on omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä henkilökunnan tehtävienhoidon ja vastuiden kannalta. Myös hallituksen asema julkaisutoiminnassa saattaa johtaa epäselvyyksiin. Kun henkilökunnan määrä on kasvanut ja toiminnot monipuolistuneet, henkilöiden tehtävä ja asema kaksijakoisessa hallinnossa ei aina ole selvä.

TSV:n uudet tehtävät ovat suurelta osin seurausta valtion neuvottelukuntien sijoittumisesta TSV:n yhteyteen. Opetusministeriö katsoi aikoinaan TSV:n sopivaksi Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2001) ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan (2005) sijoituspaikaksi, koska TSV edustaa sitoutumatonta tiedeyhteisöä ja sillä oli edellytykset tarjota neuvottelukunnille palveluja. Myöhemmin Suomen Akatemia siirsi valtion julkaisusavustusten (2006) ja konferenssiavustusten (2008) jakamisen valtuuskunnan hoidettavaksi. TSV:n omina toimintoina sen perinteisiä jäsenurapalveluja on laajennettu verkkopalveluihin. Tieteiden talo saatiin 1997 valtuuskunnan käyttöön ja sen käyttö on vilkastunut 2000-luvulla.

Laajentunut ja monipuolistunut TSV:n hallinto on vailla sitä ohjaavaa ohjesääntöä. Se olisi omiaan selkiyttämään tehtävien ja vastuiden jakautumista hallituksen ja toiminnanjohtajan kesken sekä toiminnanjohtajan ja TSV:n eri yksiköiden toimihenkilöiden välillä.

II OSA VALTUUSKUNNAN NYKYISET KÄYTÄNNÖT

Jäsenorganisaatiot

Jäsenistö ja valtuuskunnan palvelut

Valtuuskuntaan kuuluu vuonna 2011 neljä tiedeakatemiaa ja 256 tieteenalakohtaista seuraa. Perustajina oli 1899 kahdeksan tieteenalakohtaista järjestöä, ja perustaminen tapahtui Suomen Tiedeseuran johdolla. Jäsenet hyväksyi opetusministeriö. Vuonna 1908 perustettu Suomalainen Tiedeakatemia hyväksyttiin valtuuskuntaan. Sen jälkeen hyväksyttiin vain harvoja uusia jäseniä, vaikka tieteenalakohtaisia seuroja perustettiin erityisesti toisen maailmansodan jälkeen. Muut seurat perustivat Tieteellisten seurain neuvoston vuonna 1973. Tieteellisten seurainvaltuuskunta ja Tieteellisten seurain neuvosto yhdistyivät vuonna 1983. Tällöin valtuuskunnan jäsenmäärä kasvoi huomattavasti ja sen jälkeen uusia jäsenseuroja ryhdyttiin hyväksymään yleiskokouksessa. Opetusministeriön piti kuitenkin sen jälkeen vahvistaa niiden jäsenyys. Valtuuskuntaa koskevan lain mukaan jäsenseurat on hyväksytty vuodesta 2007 alkaen kevätkokouksessa. Uudet seurat ilmoitetaan hyväksymisen jälkeen OKM:lle.

Jäsenseurojen määrä

1899	9
1959	13
1983	127
1999	214
2011	260

Valtuuskunta tarjoaa jäsenseuroille monipuolisia palveluja, kuten:

- Tieteiden talo ja Säätytalon käyttöoikeus kokouksia varten
- Tiedekirja–Vetenskapsbokhandeln julkaisujen myyntikanavana
- Julkaisuvarasto julkaisujen säilyttämiseen ja postituspalvelujen tarjoajana
- Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus
- Painatus- ja verkkopalvelut
- Julkaisu- ja konferenssiavustukset, joita voivat hakea myös muut yhteisöt kuin jäsenseurat
- Tieteessä tapahtuu -lehti tiedotuskanavana.

Arkistotyöryhmä

Valtuuskunnalla on ollut vuodesta 1999 lähtien Kansallisarkiston kanssa yhteinen arkistotyöryhmä, jossa on ollut TSV:n nimittämä puheenjohtaja, edustaja Kansallisarkistosta ja Svenska Litteratursällskapet i Finland -järjestöstä sekä TSV:n toiminnanjohtaja ja julkaisupäällikkö. Arkistotyöryhmä on järjestänyt jäsenseuroille koulutustilaisuuksia ja julkaissut kaksikielisen arkistonhoidon käsikirjan, jonka ensimmäinen versio julkaistiin 2003.

Arkistokäsikirja osoittautui tarpeelliseksi ja se myytiin nopeasti loppuun. Se on opetusmateriaalina Kansallisarkiston yhdistyksille suunnatussa koulutuksessa. Siitä otettiin uudistettu painos v. 2008, Marja Pohjola-Petra Hakala-Lauri Harvilahti (toim.) *Arkistot kuntoon! Yhdistyksen arkistokäsikirja / Tag hand om arkivet. Arkivhandbok för föreningar*. Sen toinen painos vuodelta 2010 on edelleen myynnissä Tiedekirjassa.

Arkistotyöryhmä neuvoo ja ohjaa jäsenseurojen arkistojen tallentamista julkisen arkistolaitoksen suojiin, lähinnä Kansallisarkistoon. Työryhmä on aloittanut myös jäsenseurojen arkistojen tietokannan laatimisen, joka etenee hitaasti työvoimaresurssien vähäisyyden takia.

Valtuuskunnalle tulee vuosittain useita jäsenhakemuksia, joista hyväksytään yhdestä viiteen hakemusta. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana kolme jäsenseuraa on eronnut, koska on katsontu, ettei tarvitse valtuuskunnan palveluita. Kahden seuran on katsottu eronneen maksamattomien jäsenmaksujen takia.

Jäsenmaksu on sidottu jäsenseuran henkilöjäsenten määrään ja on 0,25 euroa jäsentä kohti kuitenkin vähintään 75 euroa ja korkeintaan 1300 euroa. Jäsenmaksua vastaan seurat saavat varsin monipuolista palvelua, kuten Tieteiden talon käyttö ja Tiedekirjan myyntipalvelu. Jäsenmaksun alarajaa korotettiin viimeksi vuonna 2010.

Tiedeakatemit

Suomessa toimii neljä tiedeakatemiatyypistä tiedeorganisaatiota, joiden jäsenet edustavat eri tieteenaloja ja joiden jäseniksi kutsutaan alojensa huippututkijoita: Suomalainen Tiedeakatemia, Finska Vetenskaps-Societeten – Suomen Tiedeseura, Teknillisten Tieteiden Akatemia sekä Svenska Tekniska vetenskapsakademien i Finland. Näistä kolmella on erityisasema Tieteellisten seurain valtuuskunnassa, koska ne saavat nimetä edustajansa valtuuskunnan hallitukseen, Suomalainen Tiedeakatemia ja Suomen Tiedeseura kumpikin kaksi edustajaa ja Teknillisten Tieteiden Akatemia yhden edustajan.

Tiedeakatemit ovat perustaneet Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteyteen Tiedeakatemijaoston (TAJ) tiedeakatemioiden yhteistoimintaelimeksi erityisesti suhteiden hoitamiseksi ulkomaisiin tiedeakatemioihin ja kansainvälisiin tiedejärjestöihin. Toiveena oli myös, että jaosto ja sen palvelukseen palkattava kansainvälisten asiain päällikkö kehittäisi valtuuskunnan kansainvälisiä asioita yhtenä kokonaisuutena.

Kukin neljästä tiedekatemaista ja TSV:n hallitus nimittävät kaksi jäsentä Tiedeakatemijaostoon kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Toiminnan sisällön puolesta jaosto on täysin itsenäinen. Yhteistyö TSV:n kanssa koskee talous- ja henkilöstöhallintoa sekä tiloja.

Valtuuskunnan henkilökunta

Henkilökunnan määrän kehitys

Valtuuskunnan palveluksessa on 27 vakituista toimihenkilöä. Huhtikuussa 2011 kolmea tointa hoiti toimipaalla olevan vakituisen toimihenkilön sijainen ja valtuuskunnan palveluksessa on viisi määräaikaista toimihenkilöä.

Valtuuskunta sai palkatun toiminnanjohtajan vuonna 1983 ja sen jälkeen vähitellen muuta henkilökunta. Vuosikymmenen vaihde 1980-luvulta seuraavalle vuosikymmenelle merkitsi suurta muutosta, kun Tiedekirja perustettiin ja vaihtokeskus liitettiin toimimaan valtuuskunnan toimiston yhteydessä ja Tieteen päivien käytännönorganisointi tuli TSV:n toimiston vastuulle. Laajenevan toiminnan kehittämistä ja virtaviivaista-

mista varten perustettiin vuonna 1990 julkaisukeskus. Tämän jälkeen perustettiin tiedotuspäällikön ja julkaisupäällikön toimet vuonna 1994.

Henkilökunnan (toimien) määrä 2001–2010 vuoden lopussa

Vuosi	Vakituiset toimet	Määräaikaiset	Yhteensä	Lisäys edelliseen vuoteen
2001	23	2	25	(+TENK pääsihteeri, +järjestelmäasiantuntija)
2002	22	3	24	(-varastoapulainen)
2003	23	2	24	(+ kirjanpitäjä vakinaiseksi)
2004	22	1	23	(-toimistonhoitaja eläkkeelle)
2005	24	0	24	(+TJNK ja vaihtokeskuksen informaatikko vakinaiseksi)
2006	25	0	25	(+neuvottoluk. avustaja)
2007	26	1	27	(+hallinnollinen avustaja)
2008	26	2,5	28,5	(+TAJ, kv. asian päällikkö + 2 infrastruktuuri-kartoitus + 0,5 Pohjoism. bioetiikkakom)
2009	26	1,5	27,5	(+TAJ:n tiedesihteeri; - 2 infrastruktuurihanke)
2010	27	3,5	30,5	(+vahtimestari; + 2 julkaisufoorumi)

Päätyneen kymmenvuotiskauden aikana vakituisen henkilökunnan määrä on kasvanut neljällä eli 17 prosentilla. Koko henkilökunnan määrä on kasvanut 4,5 eli 18 prosentilla. Tämän lisäksi valtuuskunnassa on lyhtyaikaisia avustajia, harjoittelijoita ja siviilipalvelusmiehiä. Henkilötyövuosia on laskettu vuodesta 2006 lähtien.

Henkilötyövuosia

2006 29,3

2007 28,7

2008 29,33

2009 30,5

2010 31,6

Työehtosopimus

Valtuuskunta kuuluu Elinkeinoelämän Keskusliitossa Sivistystyönantajat ry:hyn. Valtuuskunnassa on noudatettu 2000-luvun alusta lähtien Yksityisen opetusalan työehtosopimusta, joka on luotu opistoja ja ammattikouluja varten. Se sopi alusta lähtien melko huonosti valtuuskunnan henkilökuntarakenteeseen. Tämän jälkeen valtuuskuntaan on vielä tullut lisää asiantuntijatehtäviä. Toukokuussa 2011 on aloitettu neuvottelut valtuuskunnan työehtosopimuksen kehittämiseksi tai vaihtamiseksi.

Osa henkilökunnasta on järjestäytynyt SAK:hon kuuluvaan Julkisten ja hyvinvointialojen liittoon (JHL ry) ja STTK:hon kuuluvaan Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliittoon (Jyty ry). JHL:oon kuuluvalla henkilökunnalla on luottamusmies. JHL:oon kuulumattomat työntekijät ovat valinneet keskuudestaan yhteyshenkilön.

Toimintojen ja kehittämistarpeiden esittely

Hallinto ja talous

Toiminnanjohtaja

Valtuuskunnan toimistoa johtaa toiminnanjohtaja, joka on myös hallituksen ja sen työvaliokunnan sihteeri. Lisäksi hän esittelee julkaisukeskuksen johtokunnalle vaihtokeskusta koskevat asiat ja valmistelee avustajaostolle osan julkaisuavustuspäätöksistä.

Toiminnanjohtajan työtaakka on kasvanut 2000-luvulla, kun valtuuskuntaan on tullut uusia yksiköitä ja toiminta on monipuolistunut. Tästä on seurannut, että hallituksen kokouksissa käsiteltävien asioiden määrä ja kirjo on kasvanut. Suurten ja pienten kokousasioiden kokonaisuuden hallitseminen kokouksen aikana on tullut entistä vaativammaksi, erityisesti sen jälkeen, kun julkaisu- ja konferenssiavustukset tulivat TSV:n hallintaan. Kokousten valmisteluun ja päätösten toteuttamiseen kuluu yhä pitempi aika. Yhteydenpito jäsenseuroihin on sähköisen asioinnin myötä helpottunut, mutta informoitavien asioiden määrä on lisääntynyt.

Toimistossa on yhä enemmän sisäisiä kokouksia toiminnan sisältöjen suunnittelemiseksi ja raportoimiseksi. Henkilöstöhallinto on entistä vaativampaa. Kokonaisuuden hallinnointia varten on jouduttu lisäämään sisäistä byrokratiaa, kun päätöksentekoa systematisoitu nykyaikaisen organisaation mukaiseksi.

Kokonaisuuden koossapitämiseksi on luotu kolme sisäistä hallinto-organisaatiota eli johtoryhmä, atk-toimikunta ja työyhteisön kehittämisryhmä sekä laadittu sisäisten palvelujen opas. Johtoryhmä on kokoonnut säännöllisesti vuodesta 2008 lähtien ja työyhteisön kehittämisryhmä perustettiin vuonna 2004. Sen työskentely on virtaviivaistunut vasta parin viime vuoden aikana. ATK-työryhmässä on edustus kaikista yksiköistä. Se kokoontuu muutaman kerran vuodessa, nykyään julkaisupäällikön johdolla.

Toiminnanjohtajan taakkaa on kevennetty mm. siten, että päälliköt ja pääsihteerit hyväksyvät oman yksikönsä laskuja ja yksikköjen vastuuhenkilöille on annettu henkilöstöhallintoon liittyviä tehtäviä, kuten lomien ja muiden poissaolojen koordinoitua.

Nykyinen toiminnanjohtaja suunnittelee jäävänsä eläkkeelle keväällä 2014.

Taloushallinto

Valtuuskunnan hallinnosta vastaa toimisto, jossa työskentelevät toiminnanjohtaja, talouspäällikkö, hallinnollinen avustaja ja virastomestari (50 % työajasta) ja harjoittelija 3 kk. Vuosina 2010 ja 2011 oli kesäloimasijainen, joka hoiti kirjanpitoa. Tieteiden talon ylivahtimestari on huhtikuusta 2011 lähtien auttanut laskutuksessa ja kirjanpidossa päivän viikossa. On tarkoitus katsoa, riittääkö tämä helpottamaan talouspäällikön työpaineita.

Valtuuskunnan perusrahoitus saadaan OKM:ltä vuosittaisena valtionavustuksena. Osa avustuksesta on osoitettu TSV:n perinteisten toimintojen ylläpitämiseen ja osa kovamerkitty Tiedeakatemiajaoston ja neuvottelukuntien toimintaan. Lisäksi valtuuskunta saa hankekohtaista erillisavustusta määräaikaisiin projekteihin.

Valtuuskunnalla on myös jäsenmaksutuloja ja Tiedekirjan myyntituloja. TSV perii yleiskulukorvauksen Suomen Akatemian valtuuskunnalle delegeimien valionavustusten jakamisesta. Tieteiden talon toiminta kustannetaan tilojen vuokratuloilla. Tieteen päiviä rahoittavat myös Suomen Kulttuurirahasto, tiedeakatemit ja Tieteen tiedotus ry sekä yksityiset säätiöt.

Budjetti ja maksuliikenne ovat kasvaneet vuosituhannen vaihteen jälkeen, kun valtuuskuntaan on tullut uusia toimintoja ja projekteja.

Vuosibudjetti (miljoonaa euroa)

2000	1,8
2001	1,8
2002	2,0
2003	2,2
2004	2,2
2005	2,3
2006	3,2
2008	4,8
2007	3,4
2009	4,3
2010	4,7

Budjetin kasvaessa taloudesta vastaavan henkilökunnan työmäärä on myös lisääntynyt, kun sekä kirjanpidon kuittien määrä että laskujen määrä on moninkertaistunut (ks. liite 1). Kirjanpidon kuittien määrä on kasvanut vuodesta 2005 Tiedekirjan osalta 85 prosentilla ja valtuuskunnan muiden toimintojen osalta 60 prosentilla. Ostolaskut ovat lisääntyneet 70 prosentilla. Tiedekirjan myyntilaskujen määrä kaksinkertaistui vuoden 2000 jälkeen vuoteen 2005 mennessä, mutta sen jälkeen määrä on pysynyt samana.

Kasvu johtuu valtuuskunnan toimintojen lisääntymisestä mm. neuvottelukuntien ja tiedeakatemiajaoston tultua valtuuskunnan yhteyteen. Tiedekirjan laskeva myynti koostuu yhä useammasta pienestä ostokerrasta ja Tieteiden talon käyttäjäkunta on muuttunut sen jälkeen, kun Helsingin yliopisto ei enää vuodesta 2006 jälkeen ole vuokrannut tiloja kuukausimaksulla. Tämän lisäksi atk-yhteistyöhankkeista laskutetaan seuroja. Avustusten maksaminen puolestaan on nostanut kirjanpidon kuittien ja ostolaskujen määrää. Tässä yhteydessä on syytä huomauttaa, että uudet yksiköt ja työntekijät aiheuttavat lisätyötä myös verkkopalvelujen henkilökunnalle, mikä tulee lähimmin esille julkaisukeskuksen kehittämismuistiossa.

Taloustoimisto käyttää EconetPro-ohjelmaa kirjanpidossa, palkkahallinnossa ja laskutuksessa. Ongelmana on se, ettei se ole yhteensopiva valtuuskunnan muiden yksikköjen käyttämien Filemaker-pohjaisten tietokantojen kanssa. Tästä seuraa mm. se, ettei Tieteiden talon varausohjelmasta saada suoraan laskuja, vaan ylivahtimestari kirjoittaa laskut erikseen EconetPro-ohjelmaan. Sama koskee julkaisu- ja konferenssiavustusten maksamista.

Sähköistä asiointia on kehitetty siten, että sähköisesti voidaan laskuttaa, tarkastaa ja hyväksyä laskut. Kulunvalvonta, lomien hakeminen ja hyväksyminen sekä matkasuunnitelmien hyväksyminen tulee syksyllä 2011 toimimaan verkossa entistä yksinkertaisemmin yhdellä tietokonesovelluksella.

Kehittämistarpeita

Kasvanut budjetti ja lisääntyneet toiminnot ovat lisänneet talouspäällikön työtä. Ratkaisuna on toistaiseksi ollut harjoittelijatyövoiman apu. Se on kuitenkin pitkällä tähtäyksellä hankalaa, koska harjoittelijan opastaminen vie työaikaa ja oppilaitosten harjoittelukausi alkaa yleensä vuoden alussa, jolloin opastamiseen on tilinpäätöskiireiden takia vähiten aikaa.

Huhtikuussa 2011 ylivahtimestari aloitti työskentelyn kerran viikossa (torstaisin) talouspäällikön alaisena pääasiallisena tehtävänään kirjanpito.

Tietotekniikan hyväksikäyttöä voidaan kehittää siten, että asiointi tapahtuisi entistä enemmän sähköisesti. EconetPro-ohjelmistoa hankittaessa ei ollut sellaista verkossa toimivaa pienehkölle toimijalle tarkoitettua ohjelmistoa, joka olisi yhteensopiva muiden yksiköiden käyttämien FileMaker-pohjaisten tietokantojen kanssa. Tästä seuraa mm. laskujen kirjoittamisessa ja avustusten kirjanpidossa kaksikertaista työtä, kun tietoja syötetään kahteen eri ohjelmaan. Nykyisin yhteensopivia taloushallinnon ohjelmia olisi saatavissa.

Tilat

Valtuuskunta ja sen hallinnoimat tilat ovat Helsingissä Kruununhaassa seitsemässä eri osoitteessa. Tämä järjestely syntyi 1980-luvulla, kun tieteelliset seurat joutuivat pois Säätytalolta. 2000-luvulla on lisäksi tullut uusia toimintoja, joille on etsitty tiloja. Sijainti Kruununhaassa Helsingin keskustassa ja kävelyetäisyydeltä Helsingin yliopiston keskustakampukselta sekä OKM:stä helpottaa kanssakäymistä.

TSV:n hallinnoimat tilat ovat:

Mariankatu 5 (n. 737 m²)

Toiminnanjohtaja, taloushallinto, tiedotus, julkaisu- ja verkkopalvelut, vaihtokeskus ja tiedeakatemiajaosto toimivat Mariankatu 5:ssä. Tilat ovat näille toiminnoille riittävät. Vanhassa talossa on vähän työhuoneita verrattuna suureen neliömäärään, koska siellä paljon käytävä- ja aulatilaa. Talo on sokkeloinen ja vetoinen, vaikka muuten viihtyisää ja ilmava. Tilat ovat tiedeakatemiajaoston kannalta epätarkoituksenmukaiset. Mariankatu 5:ssä työskentelee 20 henkilöä, joista kolmella on hyvin lyhyt väliaikainen työsuhde.

Kirkkokatu 14 (79 m²)

Tiedekirja–Vetenskapsbokhandeln on sisäasiainministeriön rakennuksen kivijalassa. Tilat ovat melko ahtaat. Asiaa kuitenkin lievittää julkaisuvaraston sijainti välittömässä läheisyydessä, koska teokset saadaan varastosta asiakkaan odottaessa.

Rauhankatu 15 (1193 180 m²)

Julkaisuvarastossa on n. 6 kilometriä hyllytilaa jäsenseurojen julkaisuille. Tila on kaksi kerrosta maan alla. Sen ilmanvaihtoa ja puhtautta on parannettu mm. ilmasuodattimilla. Rakennus on huonossa kunnossa ja varastossa on sattunut useita vesivahinkoja. Sijainti on kuitenkin hyvä, kun se on Tiedekirjan välittömässä läheisyydessä sekä vaihtokeskuksen ja TSV:n toimiston kanssa samassa kaupunginosassa. Vuokrasopimus on voimassa vuoden 2014 loppuun.

Vaihtoehtoisia varastotiloja etsittiin viime vuosikymmenen puolivälissä, mutta Senaatti-kiinteistöllä ei ollut tarjota kilpailukykyiseen hintaan mitään koko Suomen alueella. Yksityisillä vuokranantajillakaan ei ollut sopivankokoista varastotilaa juuri silloin tarjolla. Sellainen saattaisi löytyä pääkaupunkiseudulla kolmoskehän takaa tai muualta Suomesta. Tämä edellyttäisi kuitenkin sitä, että Tiedekirjalla olisi lähivarasto Kruu-

nunhaassa. Vaihtokeskuksen sijaintia pitäisi myös pohtia tai siirtää osa postituksista vaihtokeskukseen. Julkaisuvälineiden siirtäminen olisi erittäin kallis operaatio, koska julkaisu on noin kuusi hyllykilometriä.

Mariankatu 7 (180 m²+ 207 m²)

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tutkimuseettinen neuvottelukunta sekä Julkaisufoorumi-hanke (180 m²).

16.5.2011 Mariankatu 7:ssä työskenteli kuusi toimihenkilöä, joista kolme on vakituista henkilökuntaa, kaksi määräaikaista ja yksi harjoittelija.

Suomalais-Ugrilaisen Seuran toimisto ja kirjasto (207 neliömetriä).

Kirkkokatu 6 (bruttoala: 2 583 m² ja hyötyala: 1 535 m²)

Tieteiden talossa on kaksi toimihenkilöä ja yksi siviilipalvelumies.

Talo palvelee hyvin jäsenseurojen kokoustilana. Sen sijainti on loistava. Talon kunnossapidosta vastaa sen omistaja Senaatti-kiinteistöt. Viime vuosina yhteistyö isännöitsijän ja huollosta vastaavan ISS:n palvelusmiehen kanssa on toiminut hyvin. Toiminnanjohtaja ja ylivahtimestari tapaavat heidät joka toinen kuukausi.

Hallituskatu 2 (62,74 m²)

Suomen Tiedeseuran toimitila, jonka vuokrasta Tiedeseura maksaa osan.

Liisankatu 16 (220 180 m²)

Sukututkimusseura ja sen kirjasto sijaitsevat samassa huoneistossa kuin Suomen Psykologisen Seuran tila. Sukututkimusseuran kirjasto on niin ahtaissa tiloissa, ettei se voi enää ottaa vastaan kirjoja. Sukututkimuksesta on tullut erittäin suosittu harrastus ja tutkijapaikoille on jonoa. Ratkaisu voisi olla se, että Psykologiselle seuralle löydettäisiin jokin muu tila, ja Sukututkimusseura saisi koko huoneiston haltuunsa. Huoneiston vuokra on hyvin edullinen, joten pääkaupungin keskustasta ei löydy korvaavaa tilaa käytettävissä olevalla määrärahalta.

Tieteen tulosten tunnetuksi tekeminen

Tiedotusvälineille kohdistetusta tiedottamisesta, Tieteen päivien järjestelyistä ja Tieteessä tapahtuu -lehdessä vastaa tiedotuspäällikkö, jonka apuna toimivat toimitussihteeri (30 % työajasta) sekä väliaikaista työvoimaa Tieteen päiviä varten ja harjoittelijoita (noin 6 henkilötyökuukautta/Tieteen päivät) sekä tieteen päivien aikana useita tuntipalkkaisia avustajia.

Valtuuskunnan tiedotus tekee tunnetuksi tieteen tuloksia. Se palvelee suurta yleisöä (Tieteessä tapahtuu -lehti, Tieteen päivät), jäsenseuroja ja tiedotusvälineitä. Tiedotus osallistuu valtuuskunnan ulkoiseen ja sisäiseen viestintään, pääpaino on kuitenkin tiedeviestinnässä. TSV järjestää joka toinen vuosi Tieteen päivät, julkaisee Tieteessä tapahtuu -lehteä (7 numeroa vuodessa, keväällä kaksoisnumero) ja osallistuu kirjamesuille (Turku ja Helsinki) tiedeohjelmalla. Sekä Tieteen päivillä että Tieteessä tapahtuu -lehdellä on omat verkkosivunsa.

Tieteessä tapahtuu -lehti

Tieteessä tapahtuu -lehti kokoaa yhteen eri tieteenalat. Se on foorumi ajankohtaisille ja yleistajuisille tiedartikkeleille sekä keskustelulle tieteestä ja tiedepolitiikasta. Lehteä on julkaistu vuodesta 1983 lähtien. Se ilmestyy sekä painettuna että verkossa. Lehden erityisominaisuus on se, että siinä tiedeyhteisö keskustelee keskenään yli tieteenalojen rajojen. Lehti on tilattavissa maksutta ja se on jaossa Helsingin yliopiston Port-hania-rakennuksessa, Tieteiden talolla sekä Tiedekirjassa. Irtonumeroita voi ostaa Akateemisesta kirjakaupasta.

Lehti ilmestyy seitsemän kertaa vuodessa, ja yksi numero on kaksoisnumero.

<u>Levikki</u>	<u>Painettuna</u>
2000	4600
2005	5300
2010	6300 kpl

Verkkosivuilla käytiin 2010 keskimäärin 12 000 kertaa kuukaudessa (yhteensä 145 000). Painettua versiota postitetaan 6 230 kappaletta. Tilaaajista puolet on yksityishenkilöitä (2008). Suuria ryhmiä ovat korkeakou-lut, kirjasto, lehdistö, jäsenseurat, tutkimuslaitokset, yritykset ja järjestöt sekä valtionhallinto. Samaakin lehteä lukee siis useampi henkilö.

Lehdellä on ollut vuodesta 2008 kolmeksi vuodeksi kerrallaan hallituksen nimittämä toimitusneuvosto. Sii-hen kuuluu kahdeksan jäsentä. Se on kokoontunut kaksi kertaa vuodessa. Päätehtävänä on ollut lehden sisällön ideoiminen. Toimitusneuvosto on toiminut epämuodollisena, mutta vuonna 2011 toimikautensa aloittanut toimitusneuvosto valitsi keskuudestaan puheenjohtajan.

Lehden toimitusperiaatteita sekä toimitusneuvoston ja -sihteerin tehtäviä kuvattiin vuonna 2008 työryh-män muistiossa, joka esitettiin TSV:n hallitukselle 8.2.2008. Niitä voi tarvittaessa päivittää. Toimitusneuvos-ton tehtävänä on perinteisesti huolehtia lehden linjasta ja tukea päätoimittajaa. Verkkosivujen ja -lehden kehittämistä ei ole paljoakaan pohdittu.

Muut tiedelehdet

Tieteen tiedotus ry julkaisee populaaria Tiede-lehteä (painos noin 60 000), Tieteen Kuvalehti (painos 40 000), joka on kansainvälisen lehden käännös. Yleistieteellisiä lehtiä ovat eri yliopistojen julkaisemat leh-det (suurimpana Helsingin yliopiston Yliopisto-lehti, jonka levikki on n. 20 000 kpl, josta 8000 maksullista tilausta.). Acatiimi on tieteentekijöiden ja yliopiston opetusalan lehti. Lisäksi on suuri joukko eri tieteenalo-jen lehtiä. On myös kulttuurisesti ja tiedepoliittisesti suuntautuneita lehtiä, kuten Tiedepolitiikka, Tiede & edistys, niin & näin sekä Kanava (levikki n. 7000 kpl; kahdeksan numeroa vuodessa).

Kehittämistarpeita

Sähköinen julkaiseminen muuttaa julkaisupolitiikkaa vääjäämättä. Tulevaisuudessa mennään kohti verkko-julkaisemista. Jos ollaan ainoastaan verkossa, lehden käyttöliittymän kehittäminen on tärkeää osa uudistus-ta. Paino- ja postituskuluista vapautuisi yhden työntekijän vuosipalkan verran varoja. Tieteen päivien esi-tyksiä on kirjan lisäksi julkaistu lehdessä, mutta niitä voitaisiin yhtä hyvin julkaista myös verkossa omana kokonaisuutenaan.

Nykyisillä resursseilla lehden verkkosivuja ei ole mahdollista kehittää vuorovaikutteisempaan suuntaan. Verkkolehdeä ja -sivuja voisi ajatella yhdessä laajempaa TSV:n verkkopalveluiden kokonaisuutta. Sähköistä viestintää voisi kehittää, jos valtuuskunnassa olisi sisältöjä tuottava verkkotoimittaja.

Painetun lehden ilmestymistiheyttä tulisi harkita. Nykyinen rytmi on palvellut lehden keskustelujen jatkuvuutta sekä Tiedekirjan uutuuksia ja Tapahtumakalenteria. Lehden toimitusneuvosto on selvästi sitä mieltä, että ainoastaan verkossa voisivat ilmestyä Uutta Tiedekirjassa ja Tapahtumakalenteri. Jälkimmäinen voisi olla verkossa ajantasaisempi ja kattavampi. Osan keskusteluistakin voisi siirtää verkkoon. Lehti voisi olla hybridi, jossa painettu lehti ja verkkosivut täydentävät toisiaan.

Toimitussihteeri on lehdelle tärkeä. Päätoimittajan työtaakka vähenisi, jos toimitussihteeri ottaisi enemmän vastuuta. Yksi vaihtoehto olisi myös se, että lehdelle valittaisiin päätoimittaja tietyksi jaksoksi (esim. joku hallituksen jäsenistä) ja toimitussihteeri hoitaisi käytännön työt vastaavana toimittajana. Nykyinen päätoimittaja keskittyisi tällöin enemmän Tieteen päiviin, jotka ovat laajenemassa. On myös mahdollista, että lehden toimitustyö ja taitto ostettaisiin ulkoa.

Tieteen päivät

Nykyisiä Tieteen päiviä on vietetty vuodesta 1954 ja säännöllisesti vuodesta 1977. Ensin järjestäjänä oli Suomen kulttuurirahasto ja päivät järjestettiin viiden vuoden välein. Vuonna 1987 TSV tuli mukaan järjestelyihin ja aikataulua on tihennetty niin, että nykyään Tieteen päivät järjestetään joka toinen vuosi. Tieteen päivien laajentumisen ensimmäiset pilottihankkeet (Jyväskylä, Itä-Suomi, Lappi) toteutuvat vuonna 2011, ja uusia paikkakuntia on tulossa mukaan vuonna 2013. Tieteen päivät (Vetenskapsdagarna) on ollut vuodesta 2010 oma tuotemerkkinsä.

Tieteen päivien järjestelytoimikunnassa on edustajia kaikista taustaorganisaatiosta, Suomen Kulttuurirahastosta, Suomalaisesta Tiedeakatemiasta, Suomen Tiedeseurasta, Teknillisten Tieteiden Akatemiasta ja Svenska Tekniska Vetenskapsakademista. Helsingin yliopisto tarjoaa tilat ja Tieteen Tiedotus ry tukee erityisesti nuorille tarjottua ohjelmaa. Muut taustaorganisaatiot tukevat järjestelyjä säännöllisellä apurahalla. Tieteen päivien käyttöbudjetti on noin 70 000 euroa.

Käytännön järjestelyt hoitaa TSV:n henkilökunta eikä tällä työllä ole erillistä momenttia budjetissa, vaan se sisältyy yleisiin hallintomenoihin. TSV:n tiedotuspäällikkö toimii päivien pääsihteerinä. Hänen työajastaan noin puolet kuluu Tieteen päivien tehtävissä. TSV:n hallinto henkilökunta osallistuu monella tavalla Tieteen päivien järjestelyihin: maksuliikenne ja kirjanpito, verkkosivujen ylläpito, esiintyjäkirjeenvaihto ja osoitetietojen ylläpito sekä muuta asiointia. Väliaikainen henkilöstö ja yliopistoharjoittelijat Tieteen päivien aikana palkataan TSV:hen. Toisin sanoen Tieteen päivien talous- ja henkilöstöhallinto hoidetaan TSV:ssä.

Tieteen päivien menestys pohjautuu paljolti siihen, että tiedeakatemioiden jäsenet ja tieteellisten seurojen edustajat esiintyvät palkkiotta. TSV:n jäsenseurat ideoivat ja osallistuvat varsinkin Tieteiden yön järjestelyihin. Esiintyjä on ollut päivien aikana kaikkiaan noin 300. Tieteen päivien kirja on menestynyt sen jälkeen hyvin, kun kirja on vuodesta 2009 lähtien ilmestynyt myyntiin jo päivien aikana.

Tieteen päivien osallistujamäärä oli vuonna 2001 noin 11 500. Se kasvoi niin, että se oli 2009 yli 15 000. Tämän jälkeen vuonna 2011 paikalle tulleita kuulijoita oli enää 13 000, mutta verkossa esitelmiä seurasi noin 3 000 henkilöä.

Vuonna 2011 päivien Facebook-kokeilu onnistui hyvin, kun apuna oli tiedottajajarjoittelija. Myös Tiedera-
tikalla oli oma verkkosivunsa ja Facebook.

Katsaus kansainvälisiin tiedetapahtumiin

Euroopassa järjestetään tiedetapahtumia 37 maassa. EUSEA (*European Science Events Association*) edustaa 101:tä (2011) tiedetapahtumia järjestävää jäsenorganisaatiota. TSV on EUSEAn perustajajäsen. EUSEA osallistuu myös EU-projekteihin, joista viimeisin on nimeltään Places, jossa haetaan yhteyksiä tiedeinstituutioiden ja kaupunkien välillä ("tiede kaupungissa"). TSV:n tiedotuspäällikkö on osallistunut EUSEAn kokouksiin ja tilaisuuksiin. Tiedekeskussäätiö Heureka on ollut useissa EUSEAn EU-projekteissa mukana.

Tiedetapahtumia on kaiken kokoisia: paikallisia, alueellisia ja koko maan kattavia. Myös budjetti ja tapahtuman kesto vaihtelevat, samoin esitysten määrä. Kohdeyleisönä saattavat olla suuren yleisön lisäksi esimerkiksi lapset, koululaiset, opiskelijat ja journalistit.

Paikallisista festivaaleista Euroopassa ovat esimerkkeinä kaupunkien, kuten Göteborgin, Genovan ja Varsovan, järjestämät tapahtumat. Järjestäjänä on tällöin yksi organisaatio, joka kutsuu muita instituutioita pitämään esityksiä ympäri kaupunkia – kaupungin hallintoon on vahvat siteet. Alueellisiin festivaaleihin, esim. Kataloniassa, Belgian flaamilaisilla alueilla ja Sleesiassa, kuuluu useampia kaupunkeja ja toisinaan useampia yliopistoja ja instituutioita. Kansallisia festivaaleja, kuten Norjassa, Portugalissa ja Alankomaissa, järjestää keskus, joka vastaa markkinoinnista mutta antaa vapauksia yksilölliselle toiminnalle. Järjestäjänä voi olla myös yliopisto (Strasbourgissa ja Riiassa), yhdistys (Tanskassa ja Britanniassa) tai hallitus (Espanjassa).

Euroscience-järjestö on järjestänyt joka toinen vuosi ESOF-tiedetapahtuman (*Euroscience Open Forum*). Se on kiertänyt vuodesta 2004 Euroopan maissa (viimeksi 2010 Torinossa, seuraavaksi Dublinissa). Tiedetapahtumia ja -festivaaleja järjestetään paljon myös Euroopan ulkopuolella, kuten Yhdysvalloissa, Latalaisessa Amerikassa ja Kiinassa.

Tapahtumajärjestäjän luonne määrittää usein festivaalin tavoitteen. Kaupunkiviranomaiset haluavat muuttaa tai lisätä kaupungin kuvaa ja arvostusta. Yliopistot haluavat saada lisää opiskelijoita, esitellä saavutuksiin ja houkutellessa tukijoita tieteelle. Museot saattavat hakea uusia vierailijoita järjestämällä tiedetapahtumia. Hyvin tavallinen yhdistelmä Euroopassa on suurelle yleisölle suunnatut kansalliset tieteen päivät ja lisäksi luonnontieteellisesti painottunut tiedeviikko nuorille.

Tiedetapahtumissa tiedettä ei vain esitetä kiinnostusta herättävänä asiana, vaan tarkoitus on päästä vuorovaikutukseen tietentekijöiden ja yleisön välillä. Tutkimuksella on tulostensa lisäksi eettisiä, poliittisia, taloudellisia, kasvatuksellisia ja ekologisia ulottuvuuksia. Organisaatioiden tavoitteet vaihtelevat hyvin paljon myös itse esitysten suhteen, kuinka paljon niitä halutaan etukäteen ohjata tai ohjeistaa. Ajatuksena on "viedä tiede ihmisten luo": esityspaikkoina ovat ostokeskukset tai rautatieasemat tms.

Euroopan unionin jäsenmaissa vietetään syksyisin tiedeviikkoa, jonka järjestelyistä Suomessa vastaa Suomen Akatemia.

Kehittämistarpeita

Tieteen päiviä ryhdyttiin vuonna 2011 alueellistamaan. Sen johdosta on paineita lisätä pääsihteerin työpanosta tai palkata lisähenkilökuntaa. Suomen kulttuurirahasto ja Tieteen Tiedotus ry tukee alueellisia Tieteen päiviä myöntämällä apurahaa järjestävälle yliopistolle (Jyväskylä, Lappi, Itä-Suomi). Resurssikysymykseen täytyisi löytää ratkaisu vuoteen 2013 mennessä, jolloin uusia paikkakuntia on tulossa mukaan.

Tieteen päivien verkkosivujen merkitys kasvaa ja niihin tulee panostaa entistä enemmän.

Helsingissä vietettävien Tieteen päivien ja samalla teemalla vietettävien alueellisten Tieteen päivien graafisen ilmeen yhteensovittamisesta tulisi tehdä suunnitelma. Tieteen päivien verkkosivujen kehittäminen on myös tarpeen.

Yksi vaihtoehto voisi olla, että TSV:ssä olisi tiedottaja/tuottaja, jonka tehtävät olisivat seuraavat.

- tiedotus, erityisesti verkkoviestintä (sisällön kehittäminen) – uutisia myös tieteellisistä seuroista
- Tieteen päivien pysyvä assistentti (tiedon kokoaminen, tiedostojen ylläpito); yhteyshenkilö, kun Tieteen päivät laajenevat
- päivien viestinnän kehittäminen
- mahdollisesti toimitussihteerin Tieteessä tapahtuu -lehdessä (editointi); verkkosivujen ylläpito
- tapahtumakoordinaattori (tilaisuudet)
- muita tehtäviä.

Tieteessä tapahtuu -lehden päätoimittajana toimii nyt tiedotuspäällikkö (puolet työajasta) ja julkaisupalvelujen toimittaja toimii toimitussihteerinä (30 % työajasta). Tiedotuspäällikön työtaakkaa voisi vähentää siten, että lehden toimitussihteerin ottaisi enemmän vastuuta. Vaihtoehto olisi myös se, että lehdelle valittaisiin ulkopuolinen päätoimittaja ja toimitussihteerin hoitaisi käytännön työt.

Viestinnän muita kehittämistarpeita

Valtuuskunnalle tulisi laatia viestintäpalvelujen ja resurssien kokonaissuunnitelma. TSV:n ulkoista viestintää on toistaiseksi pohdittu hyvin vähän. Verkkosivujen uudistaminen, joka aloitettiin 110-vuotisjuhlavuonna 2009, jatkuu edelleen. Myös Tieteessä tapahtuu -lehden ja Tieteen päivien verkkosivuja olisi hyvä kehittää edelleen. Yleisöviestintä on toteutunut pääasiassa lehden ja Tieteen päivien kautta, eikä sitä ole pohdittu erikseen. Yleisöviestinnässä on yhteistyömahdollisuuksia Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan kanssa. Tarvittaisiin kokonaissuunnitelma sisäisistä ja ulkoisista viestintäpalveluista ja niiden toteuttajista.

Jäsenseuroille tiedottaminen ei ole kuulunut tiedotuspäällikölle, vaan jäsenkirjeistä ja muista viesteistä seuroille on vastannut toiminnanjohtaja.

Olisi pohdittava, olisiko tarpeellista ja mahdollista lisätä kansainvälistä osallistumista, esimerkiksi yhteistyössä Suomen Akatemian ja Heureka'n kanssa.

Tila- ja kokouspalvelut

Tieteiden talo

Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki, on ollut tieteellisten seurojen käytössä vuodesta 1997 lähtien. Sen lisäksi valtuuskunnalla ja sen jäsenseuroilla on oikeus käyttää Säätytalon kokoustiloja.

Tieteiden talolla työskentelee kaksi vakituista toimihenkilöä: ylivahtimestari ja vahtimestari. Siellä on tavallisesti myös yksi siviilipalvelumies.

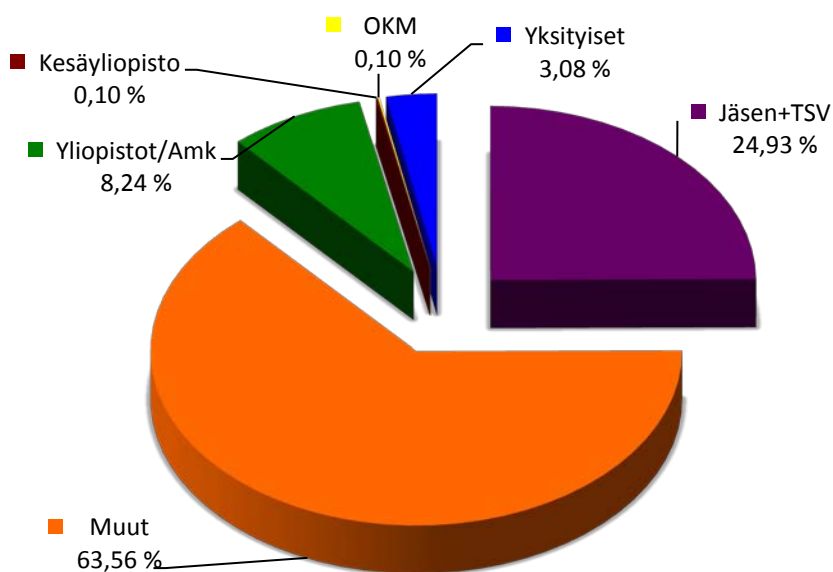
Senaatti-kiinteistöt omistaa Tieteiden talon ja vastaa sen kunnossapidosta. TSV:n toiminnanjohtaja ja Tieteiden talon ylivahtimestari tapaavat omistajan edustajia säännöllisesti neljästä viiteen kertaan vuodessa ja sopivat korjauksista ja remonteista. Yhteistyö sujuu hyvin. Talon sisustamisessa on otettava huomioon talon historiallinen arvo ja muutostöihin tarvitaan lupa Senaatti-kiinteistöjen määräämältä arkkitehdiltä.

Valtuuskunta saa vuokratilaa valtionavustuksena OKM:ltä. Toimintamenot katetaan tiloja vuokraamalla. Talossa toimivan Tiedekahvilan ylläpitämisestä on toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus KH-Catering Oy:n kanssa. Kahvilalla on alkoholijuomien anniskelu-oikeus koko talossa.

Tieteiden talon palvelut on suunnattu pääasiallisesti tieteellisille seuroille. Sekä jäsenseuroilla että muilla talon käyttäjillä on mahdollisuus järjestää tiloissa seminaareja, kokouksia, luentoja, konferensseja, kongresseja, kirjanjulkistamistilaisuuksia, esitelmätilaisuuksia, näyttelyjä ja vastaanottotilaisuuksia.

Tieteiden talon asiakasrekisteriin kuuluu noin tuhat asiakasta, jotka jakautuivat 2009 ryhmiin seuraavasti:

Tieteiden talon asiakasryhmien jakautuminen prosentteina

Kaavio 1 / lähde: Tieteiden talon asiakasrekisteri

Kuten oheisesta kaaviosta 1 näkee, neljäsosa Tieteiden talon käyttäjistä on jäsenseuroja, runsas 8 % yliopistoja ja ammattikorkeakouluja. Yli 60 % asiakkaista on muita talon käyttäjiä, kuten kesäyliopisto, OKM, muu valtionhallinto ja muut yleishyödylliset yhteisöt sekä yritykset.

Tieteiden talon palvelua ovat viime vuosina käyttäneet entistä enemmän jäsenseurat ja toisaalta sillä on myös yhä enemmän muita käyttäjiä. Vuonna 2007 asiakasrakenne muuttui, kun Helsingin yliopisto luopui tilojen vakituisesta vuokraamisesta.

TSV:n ja sen jäsenseurojen toiminta on vilkastunut ja vaihtelee vuodesta toiseen. Vuonna 2005 järjestetyistä tilaisuuksista 38 % oli TSV:n järjestämiä ja vuonna 2009 48 %. Muiden käyttäjien järjestämien tilaisuuksien määrä vuonna 2009 oli 52 % käyttökerroista (ks. liite 3).

Tieteiden talon palveluun kuuluu yhdeksän erilaista kokoustilaa tilaa: 135 hengen juhlasali ja talon ylimässä kerroksessa 80 hengen sali, johon liittyy tarjoilu- tai näyttelytila sekä kuusi 18–40 hengen kokoushuonetta. Talon alimmassa kerroksessa on kahvila, josta tilataan tarjoilut myös kokoustiloihin. Tilat on lähemmin esitelty liitteessä 2.

Kuuden vuoden aikana Tieteiden talon eniten käytetyt salit ovat sali 104 (1 854 kertaa) ja sali 505 (1849 kertaa). TSV:n ja jäsenseurojen suosittuja saleja ovat salien 104 ja 505 lisäksi salit 208, 313 ja 401. Näissä pienissä saleissa järjestetään yleensä jäsenseurojen hallitusten kokouksia. Saleissa 104 ja 505 järjestetään vuosikokouksia, esitelmätilaisuuksia, seminaareja, kongresseja, ym. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut käyttävät eniten keskikokoisia luentotilaisuuksiin sopivia saleja (30–40 hengen saleja), kuten esim. salia 312 ja salia 404. OKM käyttää eniten salia 313, jonka käyttö on heille maksutonta vuonna 1997 tehdyn sopimuksen mukaisesti. (Ks. liite 3).

Muut talon asiakasryhmät sekä Kesäyliopisto käyttävät talon tiloja tasaisesti, mutta erityisesti salit 309 ja 505 ovat eniten heidän käytössään.

Viidennen kerroksen näyttelysalissa on ollut useita pienimuotoisia näyttelyitä. Pääasiassa se on tarjoilutilana salin 505 tilaisuuksien yhteydessä.

Tieteiden talon salivuokrahinnat määriteltiin alun perin vuonna 1997 markkinatilanteen perusteella vertaamalla niitä Helsingin yliopiston salivuokrahintoihin. TSV:n hallitus vahvistaa vuokrahinnaston ja sen soveltamisesta päättää toiminnanjohtaja. Tieteiden talon salien vuokrahinnat on pyritty asettamaan niin, että ne ovat houkuttelevia ja kilpailukykyisiä markkinoilla. Hinnat ovat kolmiportaiset: OVH-hinnat, jäsenseurahinnat, sekä jäsenseuran ja muun yhteisön yhteistilaisuuden hinnat.

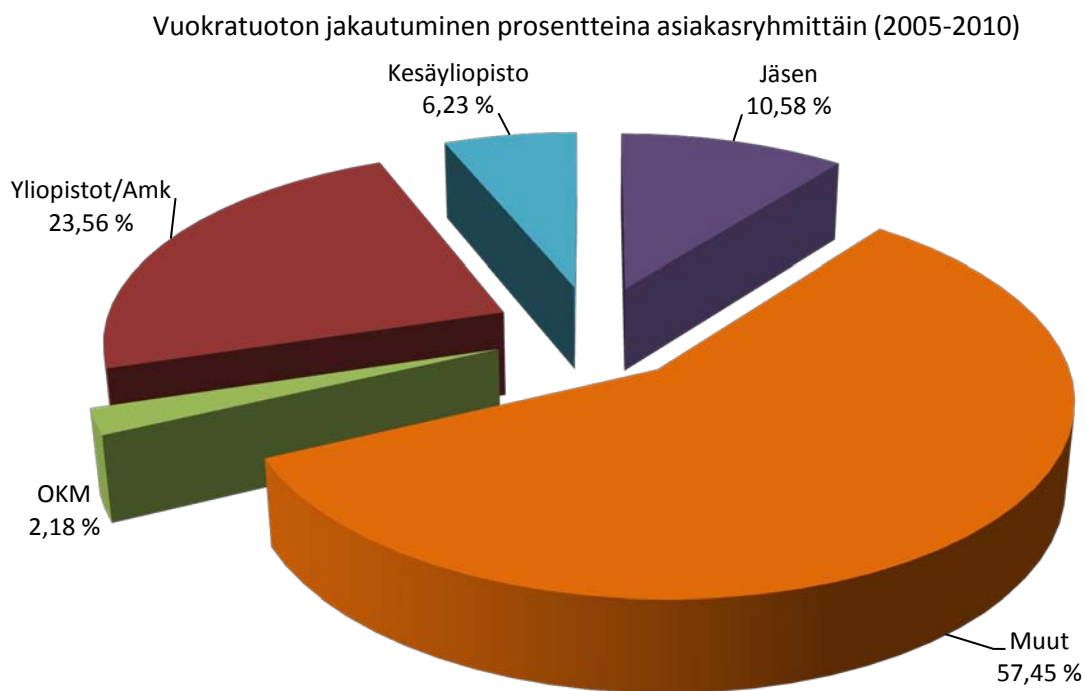
Jäsenseurojen omia tilaisuuksia varten hinnat ovat erittäin edulliset ja viikon aikana talon käyttö on jäsenseuroille pääosin maksutonta. Salista 104 peritään vuokraa myös jäsenseuroilta maanantaista torstaihin klo 8–16. Arkisin klo 16–20 ja perjantaisin klo 8–20 sali on jäsenseuroille maksuton.

Jäsenseurojen yhteistilaisuuksille muiden yhteisöjen kanssa (esim. yliopistojen laitosten tai muiden yhteisöjen, jotka eivät ole TSV:n jäseniä) hinnat ovat hieman korkeammat ja talon käyttö on silloin aina maksullista. OKM on luovuttanut talon käytön nimenomaan tieteellisten seurojen käyttöön, eikä sitä voi luovuttaa sitä maksutta edelleen muille yhteisöille. Näin jäsenseura voi käyttää tiloja maksutta tai edulliseen hintaan, mutta yhteistyökumppani maksaa aina oman osuutensa.

Vuosien varrella Tieteellisten seurain valtuuskunta on tehnyt seuraavia vuokrasopimuksia taatakseen Tieteiden talon toiminnan:

- 1997–2006 Tieteiden talo oli pääosin vuokrattu Helsingin yliopistolle opetuskäyttöön maanantaista perjantaihin kello 8-16. Vuokrasopimukseen kuului neljän luentosalin käyttö ja sopimus tehtiin lukuvuosien aikana.
- Vuodesta 2003 lähtien Tieteiden talon tiloja on vuokrattu Helsingin Seudun Kesäyliopistolle kesäkuukausina.
- Vuosina 2008–2009 Helsingin yliopiston remonttien johdosta Kielikeskuksen luentoja pidettiin väliaikaisesti Tieteiden talolla.

Vuosina 2005–2010 Tieteiden talon vuokratuotto on elänyt asiakasryhmittäin seuraava kaavion 4 mukaan (ks. liite 3):

Kaavio 4 / lähde: Tieteiden talon tilavarausjärjestelmä

Tieteiden talon viidestä asiakasryhmästä ”Muut” (ei TSV:n jäseniä) muodostavat suurimman vuokratuoton lähteen (44 347,66 € vuonna 2005; 107 367,00 vuonna 2010). Tämä merkitsee siitä, että kuuden vuoden vuokratuotto on jakautunut prosentuaalisesti siten, että ko. asiakasryhmä muodostaa 57 % vuokratuotoista. Seuraavana ovat yliopistot ja ammattikorkeakoulut (23 %) ja kolmantena TSV:n jäsen seurat (10 %).

Jäsen seurojen osuus talon vuokratuotosta on kasvanut; 4 337,95 vuonna 2005, 18 010,90 vuonna 2010. Vaikka talon tilat ovat pääosin maksuttomia TSV:n jäsen seuroille, viime aikoina seurat ovat järjestäneet entistä enemmän viikonlopputilaisuuksia, käyttäneet enemmän salia 104 arkipäivinä (ma-to klo 8-16) sekä järjestäneet enemmän tilaisuuksia yhdessä muiden yhteisöjen kanssa.

Helsingin Seudun Kesäyliopiston prosentuaalinen osuus talon vuokratuotosta on ollut tasainen. Kesäyliopisto on ollut merkittävä asiakas, koska se käyttää talon tiloja kalenterivuoden hiljaisena aikana kesäkuusta elokuuhun. Näin talossa on toimintaa ja maksavia asiakkaita ympäri vuoden.

OKM:n prosentuaalinen osuus talon vuokratuotosta on hyvin pieni, mutta se on tärkeä yhteistyökumppani. Tieteiden talon kuukausittaisen vuokratuoton tuloksen perusteella voi päätellä ja samalla ennustaa, milloin muut asiakasryhmät kuin jäsenseurat käyttävät taloa.

Kuuden vuoden jakson aikana talon kuukausittaiset vuokratuotot on laskettu kaavioon 5 (ks. liite 3). Toiminnan sesonkiaika on maaliskuusta toukokuuhun sekä lokakuusta marraskuuhun. Talon toiminnan hiljainen aika on selvästi alkuvuodessa (tammi- ja helmikuussa), kesäaikana (kesä- ja heinäkuussa), alkusyksyllä (elo- ja syyskuussa) sekä vuoden lopussa joulukuussa. Vaihtelua selittää se, että järjestöjen kevät- ja syyskokousten aika on sesonkia. Hiljaiset kaudet osuvat yliopistojen lukukausien väliin ja useimpien Suomessa pidettävien vuosilomien aikaan, eli kesä-, syys- ja talvilomiin.

Vuosien varrella Tieteiden talosta on tullut tunnettu ja suosittu kokouspaikka. Talon asiakkaiksi on tullut yleishyödyllisiä yhteisöjä ja valtion hallinnon yksiköitä. Aluksi Tieteiden talon kokouspalveluja käyttivät vain Kruununhaassa sijaitsevat ministeriöt, mutta talon erinomaisen sijainnin, kilpailukykyisten hintojen sekä laadukkaan palvelun ansioista talon käyttäjäkunta on laajentunut Kruununhaan ulkopuolelle.

Tieteiden talon vahvat puolet ovat mm.:

- Sijainti Helsingin Kruununhaassa
- Talon pääkäyttäjät, jäsenseurat, ovat suosittelijana ja uusien asiakkuuksien tuojana. TSV:n jäsenseurojen henkilöjäsenet (noin 250 000) työskentelevät mm. erilaisten yliopistojen laitoksissa, tutkimuslaitoksissa, yleishyödyllisissä yhteisöissä, jne.
- Myös talon palvelun tyytyväinen asiakas suosittelee Tieteiden taloa lähipiirilleen
- Talon joustavuus aukioloajoissa (myös viikonloppuisin tilauksesta)
- Talon siisteys ja viihtyvyys
- Palvelumme vaivaton saatavuus ja luotettavuus
- Henkilökunnan ammatti- ja kielitaito
- Kilpailukykyiset tilavuokrat.
- Tilavuokrahintoihin kuuluvat salien käytön lisäksi tarvittavat av-laitteet ja Internet-yhteys, vahtimestarin palvelut sekä salien järjestely
- Talon muut tilat, kuten aula ja käytävät, ovat asiakkaidemme käytettävissä maksutta
- Kanta-asiakkuus (tietty prosenttialennus vuokrahinnoista asiakaskohtaisesti)
- Pitopalvelun mahdollisuus (kokoustarjoilu) Tiedekahvilasta.

Tieteellisten seurain valtuuskunta on voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen yhteisö ja Tieteiden talon vuokratuotolla katetaan vain talon toiminnasta aiheutuvat kulut.

Kehitystarpeita

Talo on lukukausien aikana päivisin täysi. Arki-iltoina kaksi suurinta salia on lähes aina varattu. Käyttöä voitaisiin lisätä talvi-iltaisina pienissä saleissa ja kesällä päiväsaikaan. Entistä vilkkaampi viikonloppukäyttö edellyttäisi lisähenkilökunnan palkkaamista.

Tieteiden talon asiakkaat kysyvät usein etäyhteyksiä, jotta kokouksiin ja neuvotteluihin voisi osallistua myös verkkoyhteyksien välityksellä.

Ensimmäisen kerroksen suuri juhlasali (sali 104) on kovassa käytössä. Suurimpaan osaan (n. 80 %) salin tilaisuuksista liittyy myös tarjoilu, kahvi, lounas, päivällinen tai vastaanotto. Tarjoilu katetaan ala-aulaan ja yleisö syö pääasiassa seisaallaan. Aula ei ole kovin viihtyisä paikka ruokailijoille. Se on ahdas ja talon muiden asiakkaiden läpikulkupaikka. Tilaisuuksista syntyy kova melu, joka haittaa talon kaikkia asiakkaita, vahtimestareita ja Tiedekahvilan asiakkaita.

Tieteiden talon toisen kerroksen sali 207 on jäsenseurojen toimistokäytössä ja sali 206 (Opettajainhuone) on vuokrattu Institutum Romanum Finlandiae -säätiölle ja Ateenan instituutin säätiölle. Molempien em. huoneiden käyttö toimistona on hyvin vähäistä. Seurat ja säätiöt käyttävät toisen kerroksen toimistotiloja lähinnä postin vastaanottamiseen ja varastotilana. Salissa 207 työskentelee muutaman seuran edustaja satunnaisesti ja Suomen Historiallisen Seuran toiminnanjohtaja osa-aikaisesti.

Tieteiden talon kalusto on kovassa kulutuksessa ja sen uudistaminen tulee lähivuosina ajankohtaiseksi.

Säätytalo

Säätytalo on TSV:n jäsenseurojen käytettävissä. Jäsenseuroja on pyydetty keskittämään Tieteiden talolle rutiiniluonteiset kokoukset, jotka sinne mahtuvat. Säätytalo sopii erinomaisesti seurojen merkittävien tapahtumien, vuosijuhlien ja kongressien yms. järjestämiseen. On kuitenkin huomioitava, että Säätytalon käyttöoikeus koskee vain seurojen varsinaista toimintaa eikä siellä voi järjestää yksityisluonteisia vastaanottoja yms. Valtioneuvostolla on aina etuoikeus Säätytalon käyttöön jopa siten, että se voi lyhyelläkin varoitustajalla peruuttaa seurojen varaukset.

Tiedeakatemiajaosto

Tiedeakatemiajaosto (TAJ) on tiedeakatemioiden yhteistoimintaelin erityisesti kansainvälisten suhteiden hoitamista varten. Jaosto tekee myös esityksen Suomen Akatemian tieteellisten toimikuntien jäsenistä.

Jaosto on toiminut TSV:n yhteydessä vuodesta 2008 erillisen johtosäännön puitteissa. Tiedeakatemiajaoston kansainvälisten asiain päällikkö edustaa koko henkilökuntaa TSV:n hallituksen kokouksissa ja on kehittämistoimikunnan jäsen koko TSV:n henkilökunnan edustajana.

Suomen Tiedeakatemian Valtuuskunta purettiin ja liitettiin Tieteellisten seurain valtuuskuntaan Tiedeakatemiajaostona vuoden 2008 alusta lähinnä OKM:n avustusten hallinnoinnin takia ja hallintorakenteiden yksinkertaistamiseksi. Vuosittainen avustus saadaan TSV:n avustuksen yhteydessä ja se on korvamerkitty jaostolle (aluksi noin 350 000 € ja v. 2011 n. 390 000 €). Toiminnan sisällön puolesta jaosto on itsenäinen. Yhteistyö TSV:n kanssa koskee talous- ja henkilöstöhallintoa sekä tiloja.

Jaostolle laadittiin ohjesääntö, jonka mukaan

- TSV nimittää kaksi jaoston kahdeksasta jäsenestä. Heidän tulee olla jonkun tiedeakatemian jäseniä.

- jaoston henkilökunta palkataan Tieteellisten seurain valtuuskunnan talousarvion ja henkilöstösuunnitelman mukaisesti
- TSV:n toiminnanjohtaja voi päättää alle kuuden kuukauden toimivapauden myöntämisestä ja palkata sijaisia ja muuta lyhytaikaista henkilökuntaa.
- henkilökunnan työsopimussuhteissa noudatetaan yksityistä opetusalaan koskevaa työehtosopimusta
- valtuuskunnan hallitus vahvistaa Tiedeakatemiajaoston toimintasuunnitelman ja talousarvion ja vastaa toimintamenojen hakemisesta OKM:ltä
- jaoston taloushallinto hoidetaan valtuuskunnan toimistossa
- jaoston toimintaa kehitetään osana Tieteellisten seurain valtuuskunnan kansainvälisten asioiden kokonaisuutta.

Jaostossa on ollut kansainvälisten asian päällikkö ja määräaikaisena vuodesta 2009(-2011) tiedesihteeri kansleri Kari Raivion ICSU:n varapresidenttiyden aiheuttaman lisätyön takia ja koska TSV ei pystynyt tarjoamaan tarpeeksi toimistonhoitoapua. Lisäksi jaoston palveluksessa on ICSU:n eurooppalaisen ryhmän sihteeristön tiedottaja (toukokuu 2011–31.12.2014). Lyhytaikaista lisätyövoimaa on palkattu jaoston määrärahalta.

TSV:n saama kulukorvaus talous- ja henkilöstöhallinnon hoitamisesta on vaihdellut eri vuosina. Vuonna 2008 se oli rahallinen korvaus, vuosina 2009 ja 2010 jaoston henkilökunta osallistui TSV:n konferenssiavustusten valmisteluun, jolloin rahallista kulukorvausta ei maksettu. Vuoden 2011 alusta lähtien jaoston henkilökunta ei enää osallistu konferenssiavustusten päätösten valmisteluun, vaan TSV perii 10 000 euron kulukorvauksen. Kulukorvauksesta on neuvoteltu vuosittain budjetin laatimisen yhteydessä.

TSV:n palvelut Tiedeakatemiajaostolle

- työtilat (karkeasti 20 neliometriä á 20 € = 400 €/kk ja 4800 €/vuosi). Sen lisäksi työntekijät käyttävät ns. sosiaalitiloja ja tilat siivotaan samalla kun TSV:ssä siivotaan (siivous n. 1€/neliometri/kk)
- kirjanpito (ehkä 2500 €/vuosi)
- henkilöstöhallinto (palkkahallinto, työterveyshuollon organisointi)
- tilintarkastus (ehkä 200 €/vuosi)
- maksuliikenteen hoitaminen
- atk-palvelut: sähköposti, kotisivujen palvelin sekä osittain laitteiden hankinta
- puhelinvaihte viestien vastaanottajana ja välittäjänä
- postituspalveluja, asiointiapua kaupungilla jne. Jaoston henkilökunta on vastaavasti auttanut TSV:n toimistohenkilökuntaa ja on varsin omatoiminen töissään
- kokoustilat Tieteiden talolla.

Henkilökunnan palkkaamisesta päättää TSV:n hallitus. Toimien haettavaksi julistamisesta sovitaan jaoston kanssa. Haastatteluprosessiin osallistuvat jaoston määräämät henkilöt (tavallisesti puheenjohtaja tai muu jaoston jäsen) sekä TSV:n hallituksen keskuudestaan määräämä henkilö (tavallisesti joku hallituksen jäsen ja TSV:n toiminnanjohtaja tai vain toiminnanjohtaja). Tämä haastatteluryhmä tekee esityksen TSV:n hallitukselle.

Muuta henkilökuntaa valittaessa kansainvälisten asiain päällikkö ja TSV:n toiminnanjohtaja valmistelevat asian ja TSV:n hallitus tekee päätöksen jaoston esityksestä.

TSV:n toiminnanjohtajan valtuus myöntää toimivapaata ja palkata väliaikaista henkilökuntaa talousarvion puitteissa korkeintaan puolen vuoden ajaksi koskee myös jaostoa. Toiminnanjohtaja tekee silloin päätökset jaoston esityksestä ja antaa päätökset tiedoksi TSV:n hallitukselle.

Seuraavan vuoden budjetti ja toimintasuunnitelma annetaan TSV:n taluspäällikölle elokuun 20. päivään mennessä. TSV:n hallitus vahvistaa jaoston toimintasuunnitelman kokouksessaan syyskuussa ja se annetaan tiedoksi TSV:n syyskokoukselle.

Talousarvio on vuosittain suuruusluokaltaan sama, korotusta on arvioidun palkankorotuksen ja kustannusten nousun verran. Kun on tarvetta korottaa avustusta tätä enemmän, asiasta neuvotellaan TSV:n toiminnanjohtajan kanssa etukäteen. Toiminnanjohtaja neuvottelee TSV:n luottamusmiesjohdon kanssa. Sama koskee erillisavustuksen hakemista määräaikaisille projekteille. TSV:n ja OKM:n välisissä tulos- ja tavoite-neuvotteluissa käsitellään myös Tiedeakatemiajaoston budjettia. TSV:n edustajien (tavallisesti TSV:n puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja toiminnanjohtaja) on ymmärrettävä jaoston suunnitelmat ja rahantarve. Tiedeakatemiajaosto voi hankkia muuta kuin OKM:n rahoitusta itsenäisesti. TSV:n taloustoimisto saa niiden hallinnoimisesta erikseen sovittavan kulukorvauksen.

Kun alkavan vuoden valtionavustuksen määrä on tiedossa, talousarviota tarkistetaan. Myönnetty summa ei ole useinkaan sama kuin haettu summa. Tarkistettua talousarviota laadittaessa jaoston osuutta vähennetään sillä prosentilla, jolla avustus on haettua summa pienempi. Jaosto päättää supistusten kohdentamisesta.

TSV:n hallitus vahvistaa jaoston toimintakertomuksen ja ne annetaan tiedoksi TSV:n kevätkokoukselle. TSV:n toimintakertomuksessa esitellään Tiedeakatemiajaoston toiminta lyhyesti ja viitataan sen kotisivuille (www.tsv.fi/international/akatemat).

Edellisen vuoden toimintakertomuksen teksti ja tarkistettu talousarvio toimitetaan TSV:n toiminnanjohtajalle tammikuun 25. päivään mennessä, jotta se olisi käsiteltävänä TSV:n hallituksen tilinpäätöskokouksessa helmikuun alkupuolella.

Kansainvälisten asiain päällikkö hyväksyy jaoston laskut 2000 euroon asti. Yli 2000 euron laskut hyväksyy TSV:n toiminnanjohtaja.

Jaosto voi tiedottaa toiminnastaan, antamastaan koulutuksesta ja järjestämistään seminaareista jne., TSV:n jäsenkirjeissä ja TSV:n verkkosivuilla. TSV:n jäsenseuroille suunnatussa järjestökoulutuksessa tiedotetaan myös Tiedeakatemiajaoston toiminnasta jaoston toivomalla tavalla.

Tiedeakatemiajaoston ja sen edeltäjän Suomen Tiedeakatemian Valtuuskunnan arkistot ovat jaoston hallussa vuodesta 1976 lähtien.

Kehittämistarpeita

Tieteen kansainvälisyyden lisääntyessä Tiedeakatemiajaoston työpaineet ovat kasvaneet ja kasvavat edelleen. Tämä on johtanut palkatun henkilökunnan kohtuuttomaan työtaakkaan ja ylityökierteeseen. Tätä helpottanee tiedottajan palkkaaminen toukokuussa 2011. Määräaikaisen tiedesihteerin toimen vakinaista-

misesta käytiin neuvottelu OKM:n kanssa 30.5.2011. Neuvotteluun osallistuivat TSV:n puheenjohtaja Ilkka Niiniluoto, TAJ:n puheenjohtaja Olavi Nevanlinna, TSV:n toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommola ja OKM:n ylitarastaja Eeva Kaunismaa. OKM:n periaatteellisen kanta saadaan syksyllä siten, että asia voidaan ottaa huomioon vuoden 2012 avustushakemusta laadittaessa.

Jaoston toimitilat TSV:n hallinnon yhteydessä Mariankatu 5:n kolmannessa kerroksessa eivät ole kovin tarkoituksenmukaiset. Tiedesihteerin huoneen läpi kuljetaan talouspäällikön ja Tiedekirjan toimistosihteerin työhuoneisiin ja siinä on ajoittain muita myös työntekijöitä. Toukokuusta 2011 lähtien tämän huoneen toisessa työpisteessä työskentelee jaoston tiedottaja.

Tiedeakatemiajaosto pohtii ja neuvottelee Tiedeakatemioiden kanssa siitä, onko jaoston nimi hyvä ja kuvaako se jaoston toimintaa ja asemaa suomalaisessa tiedeyhteisössä. Jaosto pohtii edelleen, olisiko kansainvälisten asiain päällikön titteli muutettava pääsihteeriksi.

Tiedeakatemiajaoston ja TSV:n kansainvälisten yhteyksien hoitaminen yhtenä kokonaisuutena ei ole ollut mahdollista työvoimaresurssien vähäisyyden takia.

Tiedeakatemiajaoston määrärahasta TSV:n hallintoon otettavasta kulukorvauksesta olisi hyvä tehdä prosenttipohjainen sopimus.

Julkaisukeskus

Julkaisukeskus perustettiin ja sille nimitettiin johtokunta 1990-luvulla, kun julkaisupalveluja luotiin ja kehitettiin. Johtokunnassa on ollut vahva jäsenseurojen ja tieteellisen julkaisemisen asiantuntemus. Julkaisukeskusta perustettaessa katsottiin, että johtokunta on valtuuskunnan hallitusta joustavampi hallintoelin ja sille annettiin suuret valtuudet toimintojen kehittämiseen ja henkilökunnan palkkaamiseen budjetin antamisissa raameissa. Hallitus nimittää julkaisupäällikön johtokunnan esityksestä, muun henkilökunnan nimittää johtokunta. TSV toimii kuitenkin henkilöstö- ja talousasioissa yhdistyslain mukaan, ja sen mukaan vastuu on aina hallituksen, vaikka käytännön työssä päätöksentekoa voidaan delegoida.

Julkaisukeskuksen perustamisen jälkeen valtuuskunnan muu henkilöstö taloushallinnossa, asiantuntijaorganisaatioissa ja määräaikaissa projekteissa on kasvanut yhtä suureksi kuin julkaisukeskuksen henkilökunta. Kaksijakoinen hallintomalli ei enää tunnu tarkoituksenmukaiselta, vaan aiheuttaa hämmennystä henkilökunnan keskuudessa.

Julkaisukeskuksen kehittämistä varten on asetettu erillinen työryhmä. Tässä esitellään lyhyesti julkaisukeskuksen yksikköjen toimet, 16 toimihenkilöä, joista yksi on määräaikainen.

Julkaisupäällikkö, maisteri (eläkkeelle toukokuussa 2012)

Julkaisu- ja verkkopalvelut:

- toimittaja, maisteri
- toimistosihteerin, HuK (eläkkeelle 2010-luvulla)
- järjestelmäasiantuntija, ylioppilas (80 %)
- suunnittelija, HuK (60 %, osittaisella hoitovapaalla, vrt. Vaihtokeskus)
- atk-yhteyshenkilö, ylioppilas

- atk-yhteyshenkilö, tietotekniikan opiskelija (määräaikainen 31.12.2011 asti)

Tämän lisäksi verkkopalveluissa on vuonna 2011 siviilipalvelusmies.

Vaihtokeskus

Vaihtokeskuksen työ edellyttää kirjastoalan tai informatiikan opintoja

- kirjastonhoitaja, FM
- informaattikko, FM
- osastosihteeri, ylioppilas, kasvitiede, eläintiede (eläkkeelle 31.12.2011)
- suunnittelija, HuK (20 %; (osittaisella hoitovapaalla, vrt. julkaisu- ja verkkopalvelut)

Tiedekirja

- myymälänhoitaja, FM
- markkinointi- ja myyntisihteeri, FM
- toimistosihteeri, merkonomi (eläkkeelle 2010-luvulla)

Julkaisuvarasto

Julkaisuvarastossa työ edellyttää varastologistiikan taitoja.

- julkaisuvarastonhoitaja, ylioppilas
- varastonhoitaja
- varastonhoitaja (eläkkeelle 2010-luvun lopulla)
- toimistosihteeri.

Aloitteet ja vaikuttaminen

Asiantuntijalausunnot

Tieteellisten seurain valtuuskunta vaikuttaa laajasti tiedeyhteisössä. Sen vahvuus on riippumattomuudessa, koska se ei edusta yksittäisiä yliopistoja, laitoksia tai tieteenaloja ja koska sillä on asiantuntemusta kaikilta tieteenaloilta.

Valtuuskunnan merkittävä tehtävä on koota jäsenseurojen ehdotukset Suomen Akatemian toimikuntien jäseniksi ja tehdä niiden pohjalta esitys OKM:lle. Tiedeakatemiajaosto tekee oman esityksensä toimikuntien jäseniksi. Esitykset ovat olleet osittain samanlaiset (60–80 %).

Lisäksi valtuuskunta antaa lausuntoja tiedeyhteisöä koskevista asioista, kuten lakihankkeista. Valtuuskunnalta pyydetään kahdesta viiteen lausuntoa vuosittain. Valtuuskunta voisi myös oma-aloitteisesti ottaa kantaa tiedeyhteisöä koskeviin asioihin.

Valtuuskunta aloitteentekijänä ja taustayhteisönä

Tieteellisten seurain valtuuskunta on ollut aloitteentekijänä ja toimii taustayhteisönä useissa tieteenharjoittamista ja tiedottamista edistävissä hankkeissa. Sen lisäksi valtuuskunta on toteuttanut useita merkittäviä hankkeita.

Valtuuskunta on useiden Suomen ulkomailla toimivien tiede- ja kulttuurisäätiöiden perustaja- ja taustayhteisö. Ateenan, Rooman ja Lähi-idän instituuttien säätiöt ovat TSV:n jäsenseuroja. Lisäksi valtuuskunnalla on edustaja Japanin instituutin valtuuskunnassa ja Saksan instituutin valtuuskunnassa.

Valtuuskunta on myös Helsingin yliopistomuseon säätiön perustaja- ja taustayhteisö ja sillä on yksi edustaja museosäätiön edustajistossa.

TSV nimittää neljä Alkoholitutkimussäätiön hallituksen yhdeksästä jäsenestä ja kolme jäsentä Suomalaisen lääkäriseura Duodecimin kulttuuripalkintolautakuntaan.

TSV:llä on paikka Tiedekeskussäätiö Heurekan hallituksessa ja joka neljännellä kaksivuotiskaudella kaksi paikkaa. Toiminnanjohtaja on perinteisesti ollut yhdellä paikalla ja joku hallituksen jäsen vaihtuvalla toisella paikalla, viimeksi Hannu Sariola 2008–2009.

Valtuuskunta on Sastamalassa toimivan valtakunnallisen Suomen kirjainstituutin säätiön perustajajäsen. Säätiö perustettiin 2004. Valtuuskunnalla ja Suomen Kulttuurirahastolla on yksi paikka käytettävänä säätiön hallituksessa. Säätiö avasi Kirjan keskuksen *Pukstaavin* 30.6.2011 Sastamalan kaupungin tähän tarkoitukseen osoittamassa kiinteistössä. TSV:n julkaisupäällikkö on säätiön hallituksen varapuheenjohtaja.

Valtuuskunnan puheenjohtaja kutsutaan useisiin OKM:n ja muihin työryhmiin. mm. Helsingin kaupungin tiedepalkinnon lautakuntaan.

Avustukset

Valtuuskunnalta haettavat valtionavustukset

Tieteellisten seurain valtuuskunnan merkittävä tehtävä on huolehtia jäsenseurojen mahdollisuuksista välittää tieteellistä tietoa ja saattaa tutkimustuloksia julkisuuteen. Tähän liittyy Suomen Akatemia on delegoinut valtuuskunnalle 2006 valtion tieteellisten seurojen julkaisutoimintaan ja kansainväliseen toimintaan osoittaman määrärahan jakamisen ja 2008 kansainvälisiin konferensseihin ja kotimaisten seminaarien ulkomaisten puhujien kutsumiseen osoittaman määrärahan jakamisen. Julkaisuavustuksiin saatiin aluksi 920 000 euroa vuodessa. Vuoden 2011 julkaisuavustuksiin lisättiin Suomalaisen Tiedeakatemian ja Suomen Tiedeseuran sekä eräiden muiden tiedejärjestöjen avustukset, 200 000 euroa. Konferenssiavustuksiin on saatu 820 000 euroa vuodessa.

Valtuuskunta perii näistä määrärahoista kulukorvauksen, joka on julkaisumäärärahasta kolme prosenttia ja konferenssiavustuksista neljä prosenttia. Kulukorvauksella on palkattu hallinnollinen avustaja, joka hoitaa maksatusasioita ja kirjeenvaihtoa avustusten hakijoiden kanssa. Avustajalla on myös muita TSV:n hallintoon liittyviä tehtäviä. Lisäksi kulukorvausta on jyvitetty päätöksiä valmistelevan henkilökunnan palkkakuluihin.

Hakulomakkeiden suunnittelusta ja hallinnoinnista vastaa valtuuskunnan verkkopalveluyksikkö. Päätökset valmistellaan ensin virkatyönä toimistossa. Toiminnanjohtaja ja julkaisupäällikkö jakavat valmistelun siten,

että julkaisupäällikkö vastaa tieteellisiä lehtiä koskevista hakemuksista ja toiminnanjohtaja monografiasarjoja koskevista hakemuksista. Konferenssiavustuksien päätöksiä valmisteli aluksi Tiedeakatemiajaoston henkilökunta. Vuonna 2011 Vaihtokeskuksen johtava kirjastonhoitaja vastasi valmistelusta määräaikaisen osa-aikaisen projektisihteerin kanssa.

Hallitus on nimittänyt viisijäsenisen avustusjaoston. Sen puheenjohtajana on ollut varapuheenjohtaja, joka edustaa luonnontieteitä ja tekniikka. Jäsenet ovat edustaneet biotieteitä, yhteiskuntatieteitä, historiaa ja muita perinneaineita sekä kielitieteitä ja kirjallisuutta. Avustusjaosto päättää TSV:n hallitukselle tehtävästä esityksestä. Hallitus päättää avustuksista vuosittain helmikuun alussa järjestäytymis- ja tilinpäätöskokouksen yhteydessä. Konferenssiavustuksista päätetään lisäksi keväällä järjestettävän toisen haun jälkeen toukokuun alussa ja joulukuussa mahdollisesti jäljellä olevasta määrärahasta.

Julkaisutoiminta ja kansainvälinen toiminta

Julkaisutuki on sidoksissa valtion budjettiin ja myönnetään vuodeksi kerrallaan. Haku aika on vuosittain syyskuussa.

Julkaisutukea myönnetään painetuille ja sähköisille tieteellisille julkaisusarjoille. Julkaisutuesta päätettäessä kiinnitetään huomiota seuraaviin seikkoihin:

- tuen tarve sekä julkaisusarjan että julkaisijayhteisön (kustantajan) kannalta
- kyseessä on jatkuvasti ilmestyvä kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävä julkaisusarja
- sarjan tieteellisen tason takeena on vertaisarviointi
- valtion tuki kattaa vain pienen osan kuluista
- kirjoittajien ja toimittajan kulut ovat kohtuulliset suhteessa muihin kuluihin, sarjan laajuuteen ja leikkiin
- seuran tilinpäätöksessä julkaisutoiminnan kulut ja tulot ovat erillään seuran muusta toiminnasta
- jäsenmaksuihin sisällytetty tilaushinta katsotaan tuloksi
- yhteiskustanteista sarjaa tuettaessa hakijan osuus sisällön ja talouden osalta on selvästi näkyvissä
- sarja on hyvin toimitettu
- painatustyö ja graafinen suunnittelu on kilpailutettu.

Tukea voidaan myöntää myös sellaiseen julkaisutoimintaan, jolla tiedotetaan laajalle yleisölle tutkimustuloksista tai jossa tiedeyhteisö keskustelee yli tieteenalojen rajojen.

Kansainväliseen toimintaan myönnetään avustusta seuraaviin tarkoituksiin:

- kansainvälisten tieteellisten järjestöjen jäsenmaksuun
- kansainvälisten tieteellisten järjestöjen suomalaisten luottamushenkilöiden matkakustannuksiin
- kansainvälisten tieteellisten julkaisujen toimituskuntien suomalaisten jäsenten matkakustannuksiin.

Kansainväliset konferenssit ja kotimaiset seminaarit

Vuosittain järjestetään kaksi hakua. Lokakuun toisesta maanantaista lokakuun loppuun ja 16.2.–15.3. Etusijalla ovat kansainvälisten tieteellisten järjestöjen toistuvat konferenssit, joita suomalaiset omalla vuorollaan järjestävät Suomessa. Merkittävä osa kuluista tulee kattaa osallistumismaksuilla. Mikäli konferenssin loppu-tulos on ylijäämäinen, avustus on palautettava.

Valtionavustusta myönnetään ensisijaisesti ulkomaisten esitelmöitsijöiden matkakuluihin. Kansainvälisiä konferensseja varten voidaan lisäksi myöntää tukea vuokra-, sihteeristö- ja postituskuluihin. Avustusta myönnetään esitetyn talousarvion perusteella. Avustusta myönnetään vain Suomessa järjestettäviin tapahtumiin. Poikkeuksen tästä muodostavat Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien yhteydessä järjestettävät konferenssit ja seminaarit.

Tuettavien kansallisten tieteellisten seminaarien, työpajojen ja muiden kokousten tavoitteena on vahvistaa tieteellistä tutkimusta, edistää tutkimuspoliittista keskustelua sekä lisätä tutkijoiden yhteyksiä sidosryhmiinsä. Rahoitusta voidaan osoittaa myös sellaisten tilaisuuksien järjestämiseen, joiden tavoitteena on selvittää jonkin tutkimusalan tilaa, tutkimustarvetta, tutkijakapasiteettia ja tutkimusohjelmien tarvetta.

Rahoitusta ei pääsääntöisesti myönnetä seuraaviin tarkoituksiin:

- kansalliset seminaarit, joissa ei ole ulkomaisia puhujia
- tutkimushankkeiden sisäiset työseminaarit
- kansainvälisten järjestöjen vuosikokoukset
- kansainvälisten tutkimushankkeiden valmisteluun tähtäävät työkokoukset
- ulkomailla järjestettävät konferenssit
- tutkijakoulutuskurssit ja -kesäkoulut
- konferenssit, joiden järjestelyt ovat niin alussa, että ohjelmaa ei ole saatavissa tai kutsuttavat puhujat eivät ole tiedossa.

Kehittämistarpeita

Huomattavaa on, etteivät avustussummat ole kasvaneet. Jos näin jatkuu, julkaisuutoimintaa joudutaan supistamaan hintatason noustessa. Verkkojulkaisemisen kustannuksia ei ole seurattu eikä niiden avustamisen periaatteita ole määritelty. Tähän asti kaikilta julkaisuilta on edellytetty vahvaa omarahoitusosuutta, jonka kustantajat ovat saaneet myynnistä, tilausmaksuista, mainoksista ja muista avustuksista.

Henkilökuntaratkaisuna voisi olla, että julkaisupäällikkö valmistelisi kaikki julkaisuavustuksia koskevat päätökset. Konferenssiavustuksien valmistelun henkilökuntaratkaisu on kevään 2012 osalta avoin. Aikataulu on silloin niin kireä, ettei johtava kirjastonhoitaja ehdi sitä yksin tehdä.

Hallinnollinen avustaja ei tällä hetkellä voi keskittyä kokonaan avustusten hallinointiin, vaan osallistuu valtuuskunnan toimiston muihin töihin, mm. vastaa puhelinvaihteeseen, hankkii toimistotarvikkeet, vastaa osoitteistojen ylläpitämisestä ja kaikkien yksiköiden siivoussopimuksista.

Työtä lisää huomattavasti se, että avustusten hakijat täyttävät verkkolomakkeet huolimattomasti ja heiltä täytyy pyytää paljon lisätietoja sekä haku- että raportointivaiheessa.

III OSA: Erilliset asiantuntijaorganisaatiot

Tausta

Tieteellisten seurain valtuuskunnassa hoidetaan kolmen erillisen asiantuntijaorganisaation talous- ja henkilöhallintoa. Niitä varten saadaan varat valtionavustuksena OKM:stästä ja Pohjoismaiden ministerineuvostolta. OKM:n kannalta järjestely on tehokas jo siksi, että näin ministeriö tekee avustuspäätöksen yhdellä kertaa ja vastaanottaa vain yhden raportin varojenkäytöstä. Näiden yksiköiden mukanaolo on lisännyt TSV:n asiantuntemusta ja kohottanut TSV:n profiilia.

Erilliset asiantuntijaorganisaatiot ovat:

- Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (TJNK) on asetettu valtioneuvoston päätöksellä 13.1.1972. Sen toimisto ja henkilökunta liitettiin TSV:n yhteyteen vuonna 2006.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on perustettu asetuksella 1347/1991. Sen toimisto ja henkilökunta liitettiin vuonna 2002 TSV:n yhteyteen samalla, kun TENK sai kokopäiväisen pääsihteerin.
- Pohjoismainen bioetiikkakomitea, jolle Pohjoismaiden ministerineuvosto antaa määrärahat ja mandaatin kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sen taloushallinto on hoidettu TSV:ssä vuodesta 2002 lähtien.

Neuvottelukunnissa on kolme vakituista toimihenkilöä ja Pohjoismaiden bioetiikkakomitealla puolipäiväinen sihteeri. Näissä yksiköissä on jouduttu tekemään paljon väliaikaisia ratkaisuja henkilökunnan useiden toimivapaiden takia, enemmän kuin keskimäärin TSV:n muun henkilökunnan työsuhteissa. Asiantuntijaorganisaatioiden toimihenkilöiden asiantuntemus on ollut TSV:n käytettävissä, ja he ovat olleet TSV:n työyhteisön rakentavia jäseniä.

Taloudenhoidossa ja henkilöhallinnossa TSV toimii yhdistyslain puitteissa. Sen mukaan vastuu on aina hallituksella, vaikka tehtäviä voidaan delegoida. Tämän takia on syntynyt seuraavassa kuvattu toimintatapa näiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Neuvottelukunnat

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan pääsihteerit ja heidän yhteinen avustajansa. Ajoittain harjoittelijoita ja muuta väliaikaista apua neuvottelukuntien omista määrärahoista.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tutkimuseettinen neuvottelukunta ovat samassa asemassa suhteessaan sekä OKM:öön että Tieteellisten seurain valtuuskuntaan. Niiden toimistot ovat samassa huoneistossa Mariankatu 7 C 1.

Neuvottelukuntien määrärahasta ei makseta TSV:lle yleiskulukorvausta, vaan TSV:n yleisavustus kattaa myös neuvottelukuntia koskevat hallintokulut. Ne ovat pääosin seuraavat:

- työtilat (karkeasti 60 neliometriä 1010,- €/kk ja 12 120,- €/vuosi/neuvottelukunta)
- siivous n. 750,- € vuodessa.
- kirjanpito ja tilintarkastus(ehkä 1400 €/vuosi)
- maksuliikenteen hoitaminen
- henkilöstöhallinto (palkkahallinto, työterveyshuollon organisointi jne.)

- postituspalveluja, asiointiapua kaupungilla jne.; tosin melko vähän, koska neuvottelukuntien avustaja hoitaa asiat varsin itsenäisesti
- kokoustilat Tieteiden talolla
- lisäksi muuta toimistoinfrastruktuuria (puhelinvaihteen palvelut, sähkö, toimistotarvikkeiden hankinta, kopiokone ym.).

Nämä asiaintuntijaorganisaatiot ovat työn sisällön puolesta itsenäisiä. OKM nimittää neuvottelukunnat kolmeksi vuodeksi kerrallaan pyydettyään eri organisaatioilta mm. TSV:ltä esityksiä niiden jäseniksi.

Neuvottelukunnat saavat toimintaansa varten vuosittaisen valtionavustuksen (TJNK n. 100 000 €/vuosi ja TENK n. 120 000€) TSV:n avustuksen yhteydessä. Avustus on osoitettu (korvamerkitty) neuvottelukunnalle. Neuvottelukuntien avustuksesta TSV ei ota kulukorvausta. Saamistaan atk-palveluista (mm. Internet-yhteys, tila kotisivuille verkkopalvelimella ja sähköposti) neuvottelukunnat maksavat kuitenkin 200 euroa vuodessa ja lmuista verkkopalveluista kuten TSV:n jäsenseurat. Neuvottelukuntien pääsihteereillä on yhteinen avustaja.

Henkilökunnan palkkaamisesta päättää TSV:n hallitus. Toimien haettavaksi julistamisesta sovitaan neuvottelukunnan kanssa. Pääsihteeriä valitettaessa haastatteluprosessiin osallistuvat neuvottelukunnan puheenjohtaja tai muu neuvottelukunnan jäsen, TSV:n hallituksen keskuudestaan määräämä jäsen ja TSV:n toiminnanjohtaja. Ennen pääsihteerin nimittämistä esitys saatetaan tiedoksi OKM:lle.

Muuta henkilökuntaa valittaessa pääsihteeri ja TSV:n toiminnanjohtaja valmistelevat asian ja TSV:n hallitus tekee päätöksen neuvottelukunnan esityksestä. TSV:n toiminnanjohtajan valtuus myöntää toimivapaata ja palkata väliaikaista henkilökuntaa talousarvion puitteissa korkeintaan puolen vuoden ajaksi koskee myös neuvottelukuntia. Toiminnanjohtaja tekee silloin päätökset pääsihteerin esityksestä ja antaa päätökset tiedoksi TSV:n hallitukselle.

Henkilökunnan työsopimussuhteissa noudatetaan yksityistä opetusalaa koskevaa työehtosopimusta ja sen TSV:tä koskevaa paikallista liitettä. Matkakustannukset korvataan valtion matkustusohjesäännön mukaan. Seuraavan vuoden budjetti annetaan TSV:n taluspäällikölle elokuun 20. päivään mennessä. Se on vuosittain suuruusluokaltaan sama. OKM:ltä haettavassa avustuksessa haettavaa summaa korotetaan arvioidun palkankorotuksen ja yleisen kustannusten nousun verran.

Jos neuvottelukunnalle osoitetaan uusia tehtäviä tai neuvottelukunnan toimintasuunnitelma edellyttää toimintamenojen korottamista, neuvottelukunnan on esitettävä perusteltu määrärahan nostamista varten ja neuvoteltava korotuksesta sekä ministeriön että TSV:n kanssa. Sama koskee erillisavustuksen hakemista määräaikaisille projekteille.

TSV:n ja OKM:n tulos- ja tavoiteneuvotteluissa käsitellään myös neuvottelukuntien budjettia. Neuvottelukunnat käyvät tarvittaessa tulos- ja tavoiteneuvotteluja OKM:ssä ja raportoivat niistä TSV:lle.

TJNK hakee itsenäisesti OKM:ltä määrärahat valtionpalkintoihin (160 000 €) ja tiedonjulkistamisen apurahoiksi (165 000 €). Nämä määrärahat hallinnoidaan OKM:ssä. Neuvottelukunnat voivat hakea muuta kuin OKM:n rahoitusta erillisten määräaikaisten hankkeiden toteuttamista varten. Hankerahoitusta valmistelta-

essa neuvottelukunnat neuvottelevat TSV:n toiminnanjohtajan kanssa. Rahoitukseen sisällytetään yleiskulukorvaus, jonka suuruus tarkistetaan TSV:lta hakemusta laadittaessa.

Kun alkavan vuoden valtionavustuksen määrä on tiedossa, laaditaan tarkistettu talousarvio. Myönnetty summa ei ole useinkaan sama kuin haettu summa, vaan keskimäärin 2-3 prosenttia haettua pienempi. Tarkistettua talousarviota laadittaessa neuvottelukuntien osuutta vähennetään sillä prosentilla, jolla TSV:lle myönnetty avustus on haettua summa pienempi. Leikkausprosenttiin eivät vaikuta TSV:n määräraha-hakemuksessa olleet hankkeet, jotka eivät tulleet rahoitetuksi. Neuvottelukunnat päättävät itse supistusten kohdentamisesta.

Neuvottelukunnille varataan aikaa laatia tarkistettu talousarvio sen jälkeen, kun OKM:n päätös on tullut. Toimintakertomuksen teksti toimitetaan TSV:n toiminnanjohtajalle tammikuun 25. päivään mennessä. Toimintakertomus ja tarkistettu talousarvio käsitellään TSV:n hallituksen tilinpäätöskokouksessa helmikuun alkupuolella.

Neuvottelukunnat voivat tiedottaa toiminnastaan, antamastaan koulutuksesta ja järjestämistään seminaareista jne. TSV:n jäsenkirjeissä ja TSV:n verkkosivuilla. TSV:n jäsenseuroille suunnatussa järjestökoulutuksessa tiedotetaan myös neuvottelukuntien toiminnasta in casu sovittavalla tavalla.

Neuvottelukuntien toimintasuunnitelmat ja -kertomukset annetaan tiedoksi OKM:lle ja TSV:n hallitukselle. TSV:n toimintasuunnitelmassa ja -kertomuksessa esitellään neuvottelukuntien toiminta lyhyesti ja niissä viitataan neuvottelukuntien kotisivuille. www.tjnk.fi ja www.tenk.fi.

TSV hoitaa työnantajana neuvottelukunnan työsuhdeasioihin liittyvän arkistoinnin. Tämän lisäksi neuvottelukunnat järjestävät arkistonsa ottaen huomioon valtion HARE-ohjeistuksen ja luovuttavat sen OKM:n arkiston yhteyteen kuuden kuukauden kuluessa kolmivuotisen kauden päättymisestä.

Pohjoismaiden bioetiikkakomitea

Pohjoismaiden bioetiikkakomitean taloushallinto on hoidettu valtuuskunnan toimistossa vuodesta 2002 lähtien. Sopimus Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa tehdään aina kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Meneillään oleva kausi alkoi 2011, mutta ministerineuvosto on tehnyt rahoituspäätöksen vasta vuoden 2011 osalta.

Pohjoismaiden ministerineuvosto lähettää Kööpenhaminasta sopimuspaperit kolmen vuoden periodia varten. Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen talouspäällikkö hakee määrärahan sähköisellä lomakkeella kaksi kertaa vuodessa. Samoin toiminnasta ja taloudesta raportoidaan Ministerineuvostolle kaksi kertaa vuodessa sähköisellä lomakkeella, josta TSV:n talouspäällikkö täyttää talouden osalta ja komitean sihteeri toimintakertomuksen osalta.

Pohjoismaiden bioetiikkakomiteassa on kaksi jäsentä jokaisesta Pohjoismaasta, ja sen puheenjohtaja vaihtuu vuosittain. Tieteellisten seurain valtuuskunta tekee ehdotuksen suomalaisiksi jäseniksi. Komitealla on osa-aikainen sihteeri, joka toimi vuoteen 2008 Suomessa ja siitä lähtien Ruotsissa. Puheenjohtajuus vaihtuu vuosittain. Vuonna 2011 puheenjohtajana toimii VTT, tutkijatohtori Aaro Tupasela. Suomen toinen jäsen on OKM, tohtorikoulutettava Sirpa Soini.

Komitean sihteerin tehtävistä valtuuskunnalla oli 2002–2008 ostopalvelusopimus MMM Helen von Troilin yrityksen kanssa. Sen jälkeen tuntipalkkaisena sihteerinä on toiminut Lotta Knutsson Bråkenhielm Tukholmasta käsin (n.40 tuntia kuukaudessa).

Pohjoismaiden bioetikkomitean n. 170 000 euron vuosittaisen budjetin mukaisen talouden hoitamisesta valtuuskunta saa viiden prosentin yleiskulukorvauksen. Komitea voi kokoontua Tieteiden talolla ja informoida toiminnastaan ja julkaisuistaan valtuuskunnan jäsenkirjeissä ja Tieteessä tapahtuu -lehdessä. TSV:n kotisivuilla on linkki komitean omille sivuille.

Pohjoismaiden bioetikkomitean toiminnasta kerrotaan lyhyesti TSV:n toimintasuunnitelmassa ja toimintakertomuksessa, joissa viitataan komitean verkkosivuille (www.ncbio.org).

Pohjoismaisen bioetikkomitean arkisto järjestettiin ja tallennettiin keväällä 2011 Suomeen Kansallisarkistoon. Arkiston suomenkielinen luettelo on Kansallisarkiston verkkosivuilla, englanninkielinen komitean verkkosivuilla ja näillä molemmilla kielillä Kansallisarkiston luettelosalissa. Arkisto on vapaasti tutkijoiden käytettävissä. Tämän jälkeen arkisto luovutetaan Kansallisarkistoon aina kolmivuotiskauden päätyttyä.

Määräaikaisia hankkeita

Valtuuskunta on saanut tehtäväkseen useita määräaikaisia hankkeita. Nämä hankkeet ovat liittyneet valtuuskunnan perustehtäviin edistää tieteestä tiedottamista ja tukea tieteenharjoittamisen edellytyksiä. OKM:n kanssa yhteistyössä hoidetut hankkeet ovat olleet osa ministeriön resurssien allokointia.

Julkaisufoorumi-hanke

Julkaisufoorumi-hankkeen päätarkoituksena on luoda tieteellisten julkaisukanavien eli tieteellisten lehtien, sarjojen ja kustantamoiden laatuluokitus. Hanke käynnistettiin toukokuussa 2010 Suomen yliopistot UNIFIn aloitteesta, ja sen taustalla on Yliopistojen rehtorien neuvoston työryhmän selvitys ja suunnitelma tieteellisten julkaisujen laadunarvioinnin kehittämisestä. TSV:n asettama hankkeen ohjausryhmä päätti toukokuussa hankkeen yleisistä suuntaviivoista sekä koordinaattorin ja projektisihteerin palkkaamisesta. Koordinaattori YTM Otto Auranen ja projektisihteerä FL Janne Pölönen aloittivat työnsä elokuun 2011 OKM:n rahoituksella.

Varsinainen toiminta hankkeessa käynnistyi tieteenalojen jakamisella asiantuntijapaneelisiin, joiden tehtäväksi tuli julkaisukanavien laadun arviointi. Julkaisurekisteri-projektin tieteenalaluokitustyöryhmä oli ehdottanut 55 paneelin perustamista ja jakanut tieteenalat paneelisiin tämän mukaisesti. Tästä lähtökohdasta paneelien alaa laajennettiin niin, että lopulta muodostettiin 23 paneelia. Laajojen paneelien perustamisella ohjausryhmä tavoitteli lähitieteenalojen rajat ylittävää keskustelua julkaisutoiminnan laadun kriteereistä.

Hanke päättyi helmikuussa 2012. Sitä ennen on ratkaistu, missä ja kuka julkaisufoorumia ylläpitää. Tieteellisten seurain valtuuskunta on valmis neuvottelemaan asiasta. Jos julkaisufoorumin ylläpito jää valtuuskunnalle, sille osoitetaan tarkoituksenmukaiset tilat.

Tieteen termistötalkoot

Valtuuskunta perusti keväällä 2010 Tieteen termistötalkoot -hankkeen, jonka tarkoituksena on valtakunnallisen tieteen termipankin perustaminen. Työtä johtaa valtuuskunnan hallituksen nimittämä ohjausryhmä, johon kuuluvat professori emerita Auli Hakulinen, professori Lea Laitinen (Helsingin yliopisto) ja professori Pirkko Nuolijärvi (Kotimaisten kielten tutkimuskeskus) sekä Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallituksen jäsenet professori Seppo Laaksonen ja professori Hannu Sariola. Hankkeen sihteeristöön kuuluvat koordinaattorin lisäksi valtuuskunnan toiminnanjohtaja, professori Aura Korppi-Tommola ja julkaisupäällikkö Eeva-Liisa Aalto.

Kun Suomen Akatemia myönsi professori Lea Laitisen Helsingin yliopistossa johtamalle hankkeelle *Tieteen kansallinen termipankki (The Bank of Finnish terminology of Sciences and Arts)* n. 890 000 euroa käytettäväksi viiden vuoden aikana vuodesta 2011 lähtien, TSV:n hanke on sen kanssa yhteistyössä.

TSV toteutti keväällä 2011 tieteellisten seurojen termityötä koskevan jäsenkyselyn ja järjesti seminaarin *Termityöstä tietopankkiin*.

Päätyneet projektit

Kansallisen tason tutkimusinfrastruktuurit: nykytila ja tiekartta

Vuonna 2008 valtuuskunta isännöi opetusneuvos Mirja Arajärven johtamaa kansallisen tason tutkimusinfrastruktuuri- ja tiekarttahanketta. Hankkeen johtoryhmän puheenjohtajana oli korkeakouluneuvos Mirja Arajärvi, projektipäällikkönä johtava asiantuntija Eeva Ikonen ja projektisihteerinä Katri Mäkinen.

Hanke päättyi helmikuussa 2009 raportin julkaisemiseen: Raportin *Kansallisen tason tutkimusinfrastruktuurit. Nykytila ja tiekartta* (Opetusministeriön julkaisuja 2009:3) julkistamistilaisuus järjestettiin 11.2.2009 Finlandia-talolla. Raportti julkaistiin myös englanniksi nimellä *National-level research infrastructures. Present state and roadmap* (Opetusministeriön julkaisuja 2009:4) sekä yhteenveto ruotsiksi nimellä *Forskning-sinfrastrukturerna på nationell nivå. Nuläge och vägvisare. Sammanfattning och rekommendationer* (Opetusministeriön julkaisuja 2009:5).

Raportit ovat luettavissa OKM:n verkkosivuilta www.minedu.fi/OPM/Julkaisut (2009).

Tiedeviestinnän opintokokonaisuus

Valtuuskunta, Tiedekeskussäätiö Heureka ja Vantaan kaupunki järjestivät vuonna 2002 seminaarin *Miten tutkija kommunikoi?* Tämän jälkeen valtuuskunta suunnitteli yhdessä Helsingin yliopiston viestinnän laitoksen kanssa viestinnän opintokokonaisuuden, joka on suunnattu tutkijoille ja tiedetoimittajaksi aikoville loppututkinnon suorittaneille. Kurssi toteutettiin valtuuskunnassa lukuvuonna 2003–2004, jolloin 12 pääasiasa jatko-opiskelijaa suoritti 16 opintoviikon kokonaisuuden. Professori Esa Väliverronen ja filosofian tohtori Tuomo Mörä vastasivat opetuksen sisällöstä. Tieteen tiedotus ry, Suomen tiedetoimittajain liitto ja Helsingin yliopisto tukivat hanketta.

Seuraavana lukuvuonna päävastuu oli HYN viestinnän laitoksella, mutta opetus annettiin Tieteiden talolla. Sen jälkeen tiedeviestinnän opetus on kuulunut viestinnän laitoksen opetustarjontaan. Valtuuskunnan tiedotuspäällikkö opettaa kursseilla.

Suomen tieteen historia

Valtuuskunta organisoii vuosina 1995–2002 laajan Suomen tieteen historia -hankkeen, jota useat yksityiset säätiöt rahoittivat. Toimituskuntaa johti kansleri Lauri Saxén ja päätoimittajana oli akateemikko Päiviö Tommila. WSOY julkaisi neliosaisen *Suomen tieteen historian* vuosina 2001–2003. Sen jälkeen valtuuskunta julkaisi yksiosaisen yleistajuiset versiot (toim. Päiviö Tommila ja Aura Korppi-Tommola) *Suomen tieteen vaiheet* (2003), *Research in Finland – A History* (2006) ja *Forskning i Finland genom tiderna* (2007).

IV OSA Kehittämistoimikunnan työskentely

Kehittämistoimikunta ja sen tehtävät

Kehittämistoimikunnan tehtävänä oli laatia esitys valtuuskunnan toimintojen kehittämisestä ja hahmotella henkilöstösuunnitelma.

Toimikunta on kokoontunut kuusi kertaa. Toimikunta on saanut jäseninään olevilta TSV:n toimihenkilöiltä katsauksen heidän tehtävistään ja niiden kehittämistarpeista.

Toimikunta on erikseen kuullut neuvottelukuntia ja tiedeakatemiajaostoa seuraavasti: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan puheenjohtaja, professori Risto Niemistä ja pääsihteeri Reetta Kettusta 14.4.2011, Tiedeakatemiajaoston puheenjohtaja professori Olavi Nevanlinnaa 20.4.2011 ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan pääsihteeri Sanna Kaisa Spooftia 26.5.2011. Toimikunnan puheenjohtaja professori Erkki Hollo ja toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommola kuulivat TENK:n puheenjohtaja kansleri Krista Varantolaa ja pääsihteeri Sanna Kaisa Spooftia 16.5.2011. Valtuuskunnan puheenjohtaja Ilkka Niiniluoto on esittänyt 8.8.2011 näkemyksiään toimikunnan mietintöluonnoksen pohjalta. TSV:n henkilökunnan kuulemisen on järjestänyt toiminnanjohtaja 9.8.2011. Toimikunnan puheenjohtaja Erkki Hollo osallistui julkaisukeskuksen kehittämisryhmän kokoukseen 10.8.2011.

Toimikunta on kartoittanut vertailuaineistoksi vastaavia ulkomaisia järjestöjä ja niiden toimintaa. Tieteellisten seurain valtuuskunnalla on kansainvälisiä kontakteja lähinnä tiedeviestinnästä vastaavien ulkomaisten organisaatioiden kanssa. Tiedeakatemioiden suhteita ulkomaisiin tiedeakatemioihin ja kansainvälisiin tiedejärjestöihin hoitaa tiedeakatemiajaosto (ks. 26). Kartoituksen tulos osoitti, ettei valtuuskunnan kaltaisia kaikki tieteenalat kattavia kansalaisorganisaatioita muissa maissa tietyvästi ole. Useissa maissa on kuitenkin luonnontieteiden ja teknologian järjestöjä, joiden tiedotustoiminta kohdistuu laajaan yleisöön. (Liite 5.)

Toimikunta ja julkaisukeskuksen kehittämisryhmä teettivät yhdessä selvityksen valtuuskunnan jäsenseuroille tarjoamista palveluista vuoden 2010 osalta ja niiden käytöstä. Henkilökunta seurasi työaikaansa helmikuun 2011 ajan. Toimikunta laati myös organisaatiokaavion esittämään nykytilaa ja laadittiin uusi versio kuvaamaan tilannetta lähitulevaisuudessa (ks. 11 ja 46).

Valtuuskunnan palvelut

Toimikunta kartoitti valtuuskunnan jäsenseuroille tarjoamia palveluja vuoden 2010 osalta (liite 2). Tarkasteltiin Tiedekirjassa julkaisujaan myyviä seuroja, Tieteiden talon käyttöä, varaston palvelujen käyttöä, vaihtokeskuksen välityksellä julkaisujaan vaihtavia seuroja, verkkopalveluiden asiakaskuntaa, painatuspalvelujen käyttäjiä, kirjanpito-ohjelman käyttöä seurojen tarpeisiin. Lisäksi selvitettiin, miten myönnetyt julkaisu- ja konferenssiavustukset olivat jakautuneet seuroille.

Kahdeksasta seuratusta palvelusta jäsenet käyttivät eniten Tiedekirjaa julkaisujensa myyntikanavana (155 seuraa) ja toiseksi eniten tarvittiin kokoustiloja Tieteiden talolla (134 seuraa). Vain 26 jäsen seuraa (1 %) ei ollut tuona vuonna käyttänyt näitä palveluja. (Ks. liite 4.)

Selvityksestä puuttuvat seuraavat palvelut, joita on osin vaikea edes tilastoida:

- Tieteessä tapahtuu -lehti on myös seurojen informaatiokanava
- Tieteen päivillä seuroilla on oma roolinsa
- TSV:n satavuotisrahastosta on jaettu 2003–2011 apurahoja 27 seuralle
- toimiston antamaa neuvontaa, joka koskee yhdistyksen taloudenhoitoa, yhdistystoimintaa ja julkaisutoimintaa, ei ole kirjattu mitenkään
- Säätytalon käyttöä ei ole kirjattu luetteloon. Toimintakertomuksen mukaan Säätytalolla oli 2010 38 seurojen tilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 3012 henkilöä.
- Suomen Tiedekustantajien liitto, jonka hallinto hoidetaan TSV:ssä myöntää apurahoja ja tarjoaa maksutonta koulutusta ja neuvontaa julkaisuasioissa. Varat toimintaansa Tiedekustantajien liitto saa Kopiostolta kopiointikorvauksina.

Lisäksi jäsen seurat kysyvät eniten sihteeri- ja taloudenhoitopalveluja sekä julkaisujen toimittamista ja graafisia palveluja. Niiden tuottamiseen eivät tämänhetkiset resurssit riitä. Maksullisia palveluja tarjottaessa olisi hakeuduttava alv-velvolliseksi. Lisämaksuttomia palveluja voidaan antaa jäsenmaksuja vastaan, mutta nykyiset resurssit eivät riitä palvelujen laajentamiseen. Viime aikoina on kysytty myös mallisääntöjä, jotka olisi hyväksytty yhdistysrekisterissä. Koska jäsen seurat ovat hyvin erilaisia ja erikokoisia, on suositeltu Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivuilla olevia yhdistyksen mallisääntöjä.

Kehittämistoimikunta tutustui 20.4.2011 Tieteiden talon toisessa kerroksessa sijaitseviin jäsen seurojen toimistotiloihin.

Kuulemiset

Erillisten asiantuntijaorganisaatioiden kuulemisessa tarkoitus oli selvittää, missä määrin ne käyttävät tai katsovat tarvitsevansa TSV:n toimisto- ja muita palveluja. Neuvottelukuntien kokoonpano ja sisällöllinen asema perustuu valtiovallan ohjaukseen, joten siltä osin TSV:lla ei ole välitöntä kehittämismahdollisuutta. Seuraaviin kuulemistilaisuuksien tuloksiin sisältyy kuitenkin myös asiantuntijaorganisaatioiden esittämiä toivomuksia niiden kokonaisvaltaisen aseman parantamiseksi tai selventämiseksi. Arviot ja tarpeiden kartoitus ei siten vastaa toimikunnan kehittämistarveanalyysia, joka esitetään tuonnempana.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

Toimikunta kuuli 14.4.2011 Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan puheenjohtaja Risto Niemistä ja pääsihteerä Reetta Kettusta. Esille tuli mm. seuraavaa:

TJNK on saanut viime vuosina useita uusia tehtäviä. Se mm. laatii parhaillaan valtakunnallista tiedeviestinnän toimenpideohjelmaa. Neuvottelukunta tukee toiminnallaan Suomen Unesco-toiminnan linjauksia ja pohtii Suomen osalta Unescon tiedelinjauksia. TJNK on selvittämässä TSV:n verkkopalveluiden kanssa, mi-

ten ja millä hinnalla Research.fi-palvelu voitaisiin siirtää TSV:n palvelimelle ja mitkä olisivat kustannukset, jos sitä koordinoidaan keskitetysti.

TJNK:lla on ollut useita EU:n Tiede yhteiskunnassa -puiteohjelmaan liittyviä hankkeita, joissa TSV on suomalainen sopijaosapuoli, koska itsenäisenä oikeushenkilönä TSV voi tehdä sopimuksia EU:n komission kanssa.

TJNK:n toimisto pyrkii hyödyntämään tietotekniikan mahdollisuuksia ja siirtämään mahdollisimman paljon rutiineita tietokoneille. Parhailaan etsitään tapaa, jolla automatisoitaisiin kirjatilaukset neuvottelukunnan jäsenille.

TJNK:lla ja TSV:llä on yhteisiä intressejä ja ne täydentävät toisiaan, kuten Tieteen päivillä, Kirjamessuilla, Tieteessä tapahtuu -lehdessä, jonka toimitusneuvoston jäsen pääsihteeri Reetta Kettunen on. Muutenkin TSV:llä ja TJNK:lla on hyötyä toisistaan tiedonhankinnassa ja tieteen tiedottamisessa.

Seuraavia TJNK:n tarpeita ja toivomuksia TSV:n suuntaan tuli esille:

- tehtävien lisääntyessä nykyisen osa-aikaisen avustajan tuki pääsihteerille on riittämätön
- TJNK tarvitsee suojatun työskentelytilan Internetiin
- toimistoon toivotaan langatonta verkkoyhteyttä
- kirjataan neuvottelukunnan TSV:ltä saamat palvelut selkeästi.

Lisäksi TJNK esitti toivomuksen, että sen edustaja voisi olla TSV:n hallituksessa kuultavana sitä koskevia asioita käsiteltäessä. Valtuuskunnan tiedotusstrategiaa luotaessa on tarpeen selkiyttää TJNK:n ja TSV:n eri kohderyhmät ja tutkia yhteistyömahdollisuuksia.

Yhdessä todettiin, että työvoima kysymys on hankala, koska OKM ei mielellään sitoudu vakinaisen henkilökunnan palkkaamiseen. Sen sijaan määräaikaisiin hankkeisiin voi olla helpompi saada erillisrahoitusta.

TJNK:n puheenjohtaja ilmaisi tyytymättömyytensä neuvottelukunnan uusiinkin työtiloihin Mariankatu 7:ssä, joihin muutettiin syksyllä 2010, ja piti niitä vaatimattomina.

Tiedeakatemiajaosto

Tiedeakatemiajaoston puheenjohtajan, professori Olavi Nevanlinnaa kuultiin 20.4.2011. Hän raportoi jaoston toiminnasta ja tarpeista. Esille tuli mm. seuraavaa:

Tiedeakatemiajaosto on toiminnan sisällön suhteen TSV:ssä itsenäinen toimija. TSV tarjoaa yleiskulukorvauksista vastaan toimitilat sekä talous- ja palkkahallinnon.

Tiedeakatemiajaosto saa tehtävänsä neljältä tiedeakatemiaalta ja vuonna 2008 hyväksytyyn ohjesääntöön mukaan se pääasiassa hoitaa suhteita ulkomaisiin tiedeakatemiaoihin ja kansainvälisiin tiedeorganisaatioihin. Lisäksi jaosto tekee esityksen Suomen akatemian tieteellisten toimikuntien jäsenistä. Tiedeakatemiajaosto voisi vastata myös tiedeakatemioiden muista yhteisistä tehtävistä. Niistä sopiminen on jaoston ja tiedeakatemioiden välinen asia ja TSV on siinä mukana jaostoon nimittämiensä jäsenten välityksellä.

Kansainvälinen kanssakäyminen lisääntyy merkittävästi. Jaosto on ottanut useita uusia tehtäviä ensimmäisen toimikautensa (2008–2010) aikana. Jaoston ongelmista suurin on palkatun henkilökunnan suuri työ-

taakka ja alhainen palkkataso. Palkkatasosta on neuvoteltu usean kerran OKM:n kanssa, josta saatu vastaus korotuspyyntöihin on ollut tiukan torjuva. Tiedeakatemiajaosto voisi hankkia rahoitusta myös muilta tahoilta, kuten tiedeakatemoilta tai muista lähteistä.

Tärkein lähiajan tehtävä on tiedesihteerin toimen jatkuvuuden varmistaminen. Nykyinen määräraha päättyy 31.12.2011 ja se on sidottu kansleri Kari Raivion kauteen ICSUn vara-presidenttinä. Neuvottelut OKM:n virkamiesten kanssa on aloitettu keväällä 2011.

Nevanlinna esitti toivomuksen, että Tiedeakatemiajaoston puheenjohtaja tulisi kutsua mukaan OKM:n tulosneuvotteluihin silloin, kun keskustellaan Tiedeakatemiajaoston asioista. Toisin kuin Tiedeakatemiajaosto TSV:n yhteydessä toimivat neuvottelukunnat käyvät OKM:n kanssa itsenäisesti tavoiteneuvotteluja. Niissä käsitellään neuvottelukuntien työn sisältöä. Neuvottelukuntienkin määrärahat haetaan TSV:n avustushakemuksen yhteydessä eivätkä neuvottelukuntien puheenjohtajat osallistu tapaamisiin OKM:ssä, joissa on tavallisesti TSV:n puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja toiminnanjohtaja.

ICSUn eurooppalaisen ryhmän sihteeristöä varten OKM:stä on saatu erillisavustus tiedottajan palkkaamiseksi vuoden 2014 loppuun asti. Tiedottaja valitaan TSV:n hallituksen kokouksessa 2.5.2011.

Jaosto toivoo pitkällä aikavälillä itsenäisempiä toimitiloja esim. muuttoa neuvottelukuntien yhteyteen Mariankatu 7:ään sitten, kun julkaisuforumihanke päättyy helmikuussa 2012.

Kansainvälisten asiain päällikön nimikkeen voisi muuttaa pääsihteeriksi muiden TSV:n yhteydessä toimivien asiantuntijaorganisaatioiden (neuvottelukunnat) johtavien työntekijöiden tapaan.

Tiedeakatemiajaoston nimeä ja sen englanninkielistä käännöstä (Delegation of the Finnish Academies of Science and Letters) pohditaan jaostossa.

Jaostolla, tiedeakatemoilla ja TSV:llä on yhteisiä intressejä Tieteen päivien organisoimisessa ja tiedeviestinnässä. Tiedeakatemit nimittävät edustajansa Tieteen päivien järjestelytoimikuntaan ja tiedeakatemioiden jäsenet osallistuvat sessioiden puheenjohtajina ohjelman rakentamiseen ja pitävät esitelmiä sekä rahoittavat Tieteen päiviä. Tieteen päivien alueellistamista rahoittaa taustaorganisaatioista vain Suomen Kulttuurirahasto. Tieteen tiedotus ry on myöntänyt apurahoja alueellisia Tieteen päiviä järjestäville yliopistoille.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan puheenjohtaja, kansleri Krista Varantola ja pääsihteerit Sanna Kaisa Spoof tapasivat toimikunnan puheenjohtajan, professori Erkki Hollon ja sihteerin, toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommolan 16.5.2011. Keskustelussa tuli esille mm. seuraavaa:

Tutkimuseettinen neuvottelukunta on tyytyväinen nykyisiin toimitiloihin. Henkilökunta (pääsihteerit ja puolipäiväinen avustaja) riittävät rutiinien hoitamiseen. Mihinkään ylimääräiseen toiminnan kehittämiseen tai suurien seminaarien järjestämiseen heidän työaikansa ei riitä. Määräaikaisiin lisätöihin voidaan avustuksen hakuvaiheessa hakea lisäavustusta, selkeään kokonaisuuteen jopa erillisavustusta.

Tutkimuseettiä kohtaan kohdistuu nykyään kasvavia sekä kotimaisia että kansainvälisiä paineita. Erityisesti kansainvälinen yhteistyö, harmonisointipaineet ja kansainväliseen kehitykseen vaikuttaminen vaativat

pääsihteeriltä syvällistä asiantuntemusta, johon yltää tohtorintutkinnon suorittanut tutkija. Tehtävä on alun perin lähes kymmenen vuotta sitten määritelty ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneen henkilön toimeksi ja palkkataso on sen mukainen.

TENK toivoo entistä selkeämpää ohjeistusta siitä, mitä palveluja TENK:n on mahdollista saada TSV:stä. Epäselvyyttä oli lähinnä painatuspalveluista. Uutena toivomuksena on suojattu työskentelyalusta verkkoon.

TENK toivoo, että sen edustaja voisi olla mukana, kun OKM:n kanssa käydään budjettineuvotteluja.

TENK:n pääsihteeriksi Sanna Kaisa Spoof oli 26.5.2011 kehittämistoimikunnan kuultavana. Hänen mielestään TSV:n ja TENK:n suhde on mutkaton ja ennen kaikkea toiminnallinen. Erityisen tyytyväinen hän oli oikeuteen kokoontua maksutta Tieteiden talolla. Hän piti hyvänä, että toimintatavat TSV:n kanssa toimimisesta ja TSV:n antamista palveluista nyt kirjataan. TENK:n pääsihteeriksi on vaihtunut melko usein ja käytänteiden siirtyminen ei aina ole sujunut mallikkaasti. Asiakysymyksissä TENK toimii täysin itsenäisesti.

Niukka, mutta rutiineihin riittävä budjetti ei anna mahdollisuuksia pitkäjännitteiseen kehittämiseen. Nykyisellä määrärahalta voidaan vuosittain osallistua kahteen kansainväliseen kokoukseen tai seminaariin. Harjoittelijoita ja väliaikaista työvoimaa on voitu käyttää lyhytaikaisiin projekteihin. Vuonna 2012 järjestetään TENK:n 20-vuotisjuhlallisuuksien yhteydessä kansainvälinen seminaari, johon olisi hyvä hakea lisämäärärahaa.

Valtuuskunnan puheenjohtajan kuuleminen

Valtuuskunnan puheenjohtaja Ilkka Niiniluoto kommentoi mietinnön luonnosta 8.8.2011. Hänen kommenttinsa on otettu huomioon.

Valtuuskunnan henkilökunnan kuuleminen

Kehittämistoimikunnan mietinnön luonnos on ollut Intranetissä henkilökunnan vapaasti luettavissa ja kommentoitavissa toukokuun 2011 puolesta välistä lähtien. Irina Piippo, joka edustaa henkilökuntaa toimikunnassa, on pyysi henkilökunnalta kannanottoja 29.6.2011 mennessä. Esille tuli mm. seuraavaa:

- henkilökunta tukee ehdotusta julkaisukeskuksen johtokunnan purkamisesta
- kehittämisraportin alustava luonnos lähti liikaa nykyisestä henkilökunnasta toiminnan sijasta
- raporttiin tulisi erottaa toisistaan henkilökunnan toiveet ja kehittämistoimikunnan näkemykset.

Kehittämistoimikunta otti toiveita huomioon. Henkilökunnan ja toimikunnan näkemyksiä oli kuitenkin mahdotonta erottaa, koska perustyötä tehtiin hyvin läheisessä yhteistyössä yksiköiden vastuuhenkilöiden kanssa.

Toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommola selosti toimikunnan työtä Julkaisukeskuksen henkilökunnalle 9.6.2011 ja kuuli julkaisukeskuksen henkilökunnan näkemyksiä. Ne vaikuttivat ehdotettuun työnjakoon julkaisukeskuksen yksiköiden ja TSV:n muun hallinnon välillä.

Koko valtuuskunnan henkilökunnan kuulemistilaisuus pidettiin toiminnanjohtajan johdolla 9.8.2011. Pienten yksityiskohtien korjausten lisäksi henkilökunnan ilmaisemat toiveet kohdistuivat pääosin jatkotyöskentelyyn. Toivottiin laajempaa kehittämisstrategian ja viestintäsuunnitelman laatimista. Henkilöstösuunnitelmaan toivottiin jatkotyöskentelyn yhteydessä tarkempaa tehtävien määrittelyä, mm. muitakin kuin vaa-

dittavaan koulutukseen liittyviä edellytyksiä hoitaa kukin tehtävä. Alustavan muistion katsottiin antavan hyvän lähtökohdan jatkotyöskentelyyn ja TSV:n toimintaa ohjaavien asiakirjojen, kuten ohjesäännön laatimiseen.

Toimittaja Tiina Kaarelaa, joka toimii JHL:oon kuuluvien toimihenkilöiden luottamusmiehenä, kuultiin erikseen hänen opintovapaansa ja lomien takia. Julkaisupäällikkö Eeva-Liisa Aalto ja tiedotuspäällikkö Ilari Heitemäki kuulivat häntä 12.8.2011 ja toiminnanjohtaja 15.8.2011. Hänen näkemyksiään on otettu huomioon sekä tiedotuksen ja julkaisupalvelujen kehittämisehdotuksissa että koko mietinnössä.

OSA V KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Yleistä

Tieteellisten Valtuuskunta on vahva ja toimintakykyinen riippumaton tieteenharjoittajien vapaaseen kansalaistoimintaan perustuva toimija. Valtuuskunnan jäsenseuroille suunnattuja palveluita kehitetään resurssien mukaan. Valtuuskunta tekee edelleen tieteellisten seurojen toimintaa ja tiedeviestintää ja tieteen harjoittamista edistäviä aloitteita ja antaa asiantuntijalausuntoja.

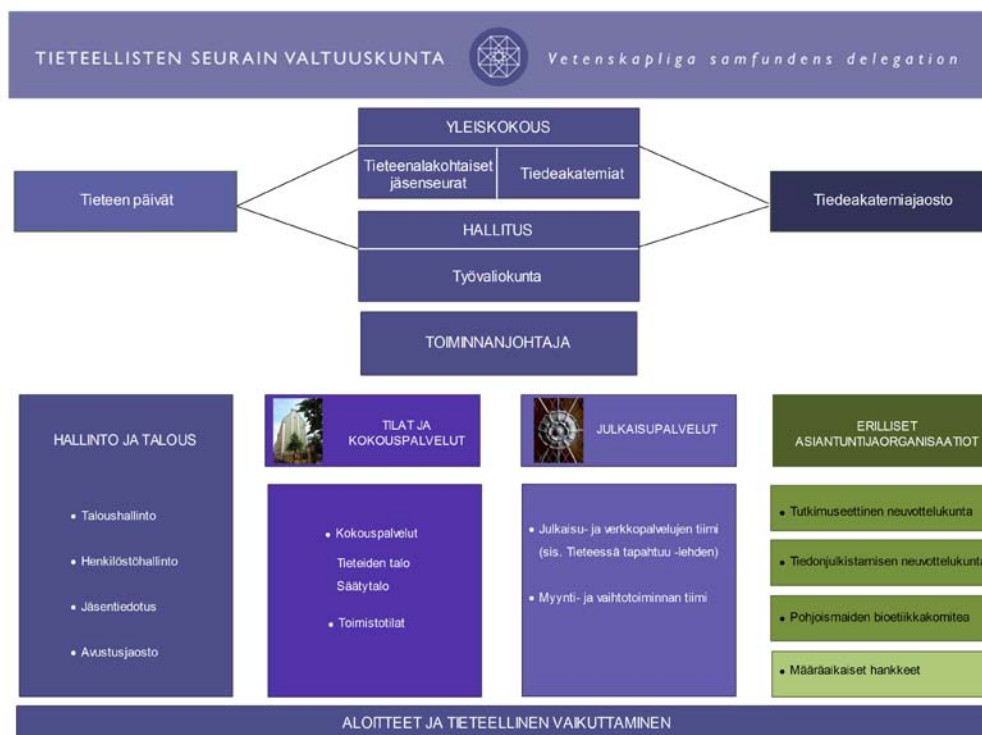
Valtuuskunta toimii tieteen tuntemuksen ja harrastuksen lisäämiseksi yhteiskunnassa.

Valtuuskunta on valmis neuvottelemaan tiedeyhteisöä palvelevien pysyvien ja määräaikaisten tehtävien suorittamisesta.

Henkilökunnan hyvinvointia edistetään huolehtimalla töiden ja työskentelyolosuhteiden järjestämisestä sekä kouluttamalla henkilökuntaa muuttuvien tarpeiden mukaan.

Organisaatio

TSV:n organisaatioita esitetään selkiytettäväksi niin, että toiminnot sijoitetaan omiksi kokonaisuuksikseen, joilla on selvä tehtävä. Hallinnollista rakennetta tehostetaan samalla siten, että yleiskokouksen, hallituksen ja toimeenpanevan hallinnon komento- ja vastuusuhteet vastaavat yhdistyslainsäädännön periaatteita. Kehittämistoimikunta esittää seuraavanlaista organisaatiota:

Eroavuudet nykytilanteeseen ilmenevät vertailemalla ehdotusta sivulla 11 olevaan kaavioon. Rakenteellisesti merkityksellistä on ehdotus, että luovutaan erillisestä julkaisukeskuksen johtokunnasta. Tiedotusasioiden itsenäistäminen siten, että Tieteen päivät muodostavat oman yksikkönsä, on perusteltua, koska se institutionaalisesti perustuu valtakunnalliseen eri toimijoiden yhteistyöhön eikä ole vain TSV:n omaa toimintaa. Äänenkannattajana keskeinen Tieteessä tapahtuu -lehti määritellään selkeästi julkaisuyksikön toimialalle kuuluvaksi.

TSV:n kehittämistoimikunta ehdottaa edelleen, että valtuuskunnan toimintaa ja henkilöstöhallintoa johdetaan yhtenä kokonaisuutena. Päivittäistä hallintoa varten laaditaan ohjesääntö, jossa hallituksen, työvaliokunnan, toiminnanjohtajan, päälliköiden ja yksiköiden esimiesten sekä toimihenkilöiden valtuudet ja vastuut määritellään.

Yksikköjen rakenne toimisi siten, että toiminnanjohtaja johtaa hallintoa ja taloutta. Hallinto käsittää kaikki valtuuskunnan eri palveluyksiköt. Hallitus ja toiminnanjohtaja voivat päättää siitä, minkälaista johtovaltaa kullekin yksikön päällikölle annetaan. Taloustoiminnasta on vastuussa talouspäällikkö. Julkaisutoiminnasta vastaa julkaisupäällikkö sekä Tieteen päivistä ja muusta ulospäin suuntautuvasta viestinnästä tiedotuspäällikkö. Hallitus voisi päättää muiden kuin päällikötason toimihenkilöiden palkkaamisen delegeoimisesta joko työvaliokunnalle tai toiminnanjohtajalle. Hallitustyöskentelyä kehitetään siten, että esittelijöinä toimivat alan vastaavat henkilöt toiminnanjohtajan ohella. Hallituksen kokouspöytäkirjaa pitää ja asioiden valmistelua osoituksen mukaan hoitaa (tekninen) sihteeri. Hallitus päättää rutiiniasioiden delegeoimisesta toiminnanjohtajalle ja muille vastuuhenkilöille.

Hallituksen asettama työvaliokunta valmistelelee hallitukselle kuuluvia asioita. Tarkoitus on myös, että työvaliokunnan jäsenelle voidaan osoittaa vastuualueeksi julkaisupalveluihin liittyvien asioiden valmistelu yhdessä toiminnanjohtajan ja julkaisupäällikön kanssa.

Jäsenseurat

Jäsenseuroja hyväksyttäessä otetaan huomioon hakijayhteisöjen elinvoimaisuus. Lisäksi vältetään samalla tieteenalalla toimivien seurojen päällekkäisyyttä.

Maksullisia palveluja tuottaessa hakeudutaan niiden osalta alv-velvolliseksi.

Toimikunta esittää jäsenmaksun vähittäistä korottamista, jotta palveluja voidaan kehittää.

Korotus toteutetaan aluksi siten, että maksu on 0,35 euroa henkilöjäsentä kohti, kuitenkin vähintään 105 euroa ja korkeintaan 1330 euroa. Alinta jäsenmaksua maksavat kaikki korkeintaan 300 jäsenen seurat ja ylintä seurat, joilla on vähintään 3800 jäsentä. Myöhemmin luodaan maksukategoriat, jotka perustuvat jäsenmäärään.

Hallinto

Toiminnanjohtajan työtaakkaa kevennetään delegoimalla rutiineja, kuten avustuksen valmistelua ja jäsen-tiedottamista.

Taloushallinnon ja muiden tietokantojen yhteensopivuuteen etsitään ratkaisu.

Taloushallinnon työpaineita helpotetaan sisäisillä työjärjestelyillä.

Sähköistä asiointia kehitetään edelleen.

Toimiston rutiineja kehitetään entistä tehokkaammiksi mm. toimihenkilöiden työnjakoa kehittämällä.

Julkaisupäällikön vaihtuessa keväällä 2012 hallitus nimittää seuraajan julkaisukeskuksen johtokunnan esi-tyksestä.

Uuden toiminnanjohtaja palkkaaminen tulee ajankohtaiseksi keväällä 2014.

Tiedeakatemiajaosto

Tiedeakatemiajaostolla on kaksi vakituista toimihenkilöä vuoden 2012 alusta lähtien.

Silloin, kun Tiedeakatemiajaostolla on aiemmasta toiminnasta poikkeavia suunnitelmia, jotka edellyttävät entistä suurempaa avustusta, jaoston puheenjohtaja osallistuu OKM:n kanssa käytäviin neuvotteluihin.

Valtuuskunnan muu kansainvälinen toiminta erotetaan Tiedeakatemiajaostosta.

Tiedeakatemiajaoston tilakysymyksen ratkaisuksi toimikunta esittää, että Tiedeakatemiajaosto muuttaa Mariankatu 7:ään sen jälkeen, kun Julkaisufoorumi-hanke päättyy helmikuussa 2012. Tällöin jaosto olisi samassa huoneistossa erillisten asiantuntijaorganisaatioiden (neuvottelukuntien) kanssa.

Toimikunta ei ota kantaa Tiedeakatemiajaoston muuhun toimintaan. Jaosto voi niin halutessaan esittää jaoston nimenmuutosta ja kansainvälisten asiain päällikön toimen nimeämistä pääsihteerin toimeksi.

Tiedotus

Hallitus nimittää työryhmän laatimaan valtuuskunnalle viestintästrategian, joka sisältäisi sekä sisäisen eli jäsenseuroille suunnatun tiedottamisen että ulkoisen eli suurelle yleisölle ja tiedeyhteisölle suunnatun tie-dottamisen.

Valtuuskunnan ulkoista viestintää kehitetään yhdessä tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan kanssa.

Vuorovaikutteisen verkkoviestinnän ja sosiaalisen median kehittämiseen haetaan ratkaisuja.

Tieteen päivät ja Tieteessä tapahtuu -lehti erotetaan hallinnollisesti eri yksiköiksi (ks. organisaatiokaavio s. 46).

Strategiaa laadittaessa otetaan huomioon kehittämistoimikunnan kirjaamat seuraavat seikat:

Tieteessä tapahtuu -lehti:

Tieteessä tapahtuu -lehden ilmestymiskerrat vähennetään kuuteen numeroon vuodessa.

Tieteessä tapahtuu -lehden verkkosivuja laajennetaan vuorovaikutteiseen suuntaan ja verkossa julkaistavan lehden käyttöliittymää kehitetään.

Tiedotuspäällikön työtaakkaa vähennetään siten, että toimitussihteeri ottaa enemmän vastuuta. Vaihtoehto olisi myös se, että lehdelle valittaisiin päätoimittajaksi joku hallituksen jäsenistä tai muu jäsenseurojen edustaja ja vastaava toimittaja hoitaisi käytännön työt.

Tieteessä tapahtuu -lehden perinteisiä Uutta Tiedekirjassa- ja Tapahtumakalenteri -osioista luovutaan. Tiedekirjan uutuuksista julkaistaan kaksi kerta vuodessa liite, jota käytetään myös erillisenä Tiedekirjan markkinointiin. Lehdessä julkaistaan vain jäsenseurojen pyytämiä ilmoituksia eikä toimitussihteeri enää kokoa kalenteria. Verkossa julkaistaan tapahtumakalenteri, jota jäsenseurat itse ylläpitävät.

Tieteen päivät:

Tieteen päivien alueellistamisen aiheuttaman lisätyövoiman tarve ratkaistaan vuoteen 2013 mennessä.

Helsingissä vietettävien Tieteen päivien ja samalla teemalla vietettävien alueellisten Tieteen päivien graafisen ilmeen yhteensovittamisesta tehdään suunnitelma.

TSV:n ulkoista viestintää kehitetään. Verkkosivujen uudistaminen, joka aloitettiin 110-vuotisjuhlavuonna 2009, jatkuu edelleen. Yleisöviestintää voisi olla esimerkiksi virtuaalinen Tieteiden talo.

Jäsentiedotus:

Tämäkin viestinnän alue voi siirtyä toiminnanjohtajalta tiedotuksen ammattilaisille.

Painettujen ja sähköisten viestien teknistä alustaa (ns. julkaisujärjestelmä) kehitetään.

Henkilöstösuunnitelmassa tiedotuksessa on vuonna 2015 Tieteen päivien pääsihteeri ja verkkotoimittaja, jonka toimi voidaan sijoittaa myös hallintotoimistoon.

Tieteiden talo

Tieteiden talon palveluita ja markkinointia kehitetään edelleen. Asiakkaiden palvelutason nostamiseksi sinne hankitaan laitteet, joiden avulla voidaan pitää verkkokokouksia.

Tieteiden talon juhlasalin tarjoilut siirretään toiseen kerrokseen.

Jäsenseurojen toimistotiloja organisoidaan uudelleen ja talon kellarikerroksen varastotiloja otetaan seurojen käyttöön.

Tieteiden talon kalustusta ryhdytään vähitellen uusimaan. Kiireellisintä on juhlasalin (sali 104) ilmeen parantaminen.

Avustukset

Verkkojulkaisemisen ja erityisesti vapaasti verkossa luettavien julkaisujen avustusperiaatteet määritellään.

Avustusten hakemisen ja raportoinnin sähköistä käsittelyä kehitetään edelleen.

Sisäistä työnjakoa kehitetään avustusten käsittelyssä. Konferenssiavustuksien valmistelun henkilökuntakysymys on ratkaistava.

Vuonna 2013 OKM delegoi liikuntatieteellisten tieteellisten konferenssien avustusten jakamisen valtuuskunnalle. Sen aiheuttamaan lisätyöhön valmistaudutaan.

Erilliset asiantuntijaorganisaatiot

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tutkimuseettinen neuvottelukunta toimivat edelleen valtuuskunnan yhteydessä. Yhteistyötä niiden kanssa kehitetään huomioon ottaen neuvottelukuntien julkishallinnollinen asema ja valtuuskunnan toiminta myös kansalaisjärjestönä.

Toimikunta ei ota kantaa neuvottelukuntien työhön ja sen organisoimiseen, koska ne ovat itsenäisiä toimijoita. Toimikunta havaitsi eräitä käytännön ongelmia valtuuskunnan neuvottelukunnille tarjoamissa palveluissa ja ehdottaa seuraavia ratkaisuja:

TSV hankkii suojatun työskentelytilan Internetiin. Sen kustannuksiin haetaan tarvittaessa OKM:ltä erillisavustus.

Mariankatu 7:n tiloihin hankitaan langaton verkkoyhteys. Sen kustannusten jakamisesta sovitaan neuvottelukuntien ja TSV:n kesken.

Kirjataan neuvottelukunnan TSV:ltä saamat palvelut entistä selkeämmin siten, että myös palvelujen tilaamisen aikataulu otetaan huomioon. OKM:n kanssa neuvotellaan siitä, voitaisiinko neuvottelukuntien avustuksesta periä kulukorvaus niiden toiminnan vilkastuessa ja käsiteltävän rahaliikenteen määrän kasvaessa.

Valtuuskunnan tiedotusstrategiaa luotaessa on tarpeen selkiyttää TJNK:n ja TSV:n eri kohderyhmät ja tutkia yhteistyömahdollisuuksia.

Valtuuskunta on valmis hallinnoimaan Research.fi-palvelua, jos siihen saadaan tarvittavat resurssit.

Henkilöstösuunnitelma (2015)

Toimikunta esittää maltillista muutosta henkilökuntarakenteeseen sitä mukaan kuin henkilökuntaa siirtyy eläkkeelle ja toiminnan ja toimintaympäristön muutos tätä edellyttää.

Henkilökunnan muutoksia suunniteltaessa sovelletaan seuraavia suuntaviivoja.

Muutokset nykyiseen on merkitty seuraavasti: lihavoitu on uusi toimi, lihavoitu ja kursivoitu on nykyisen toimen muutos, mm. eläkkeellelähdön yhteydessä. Muissakin tiedoissa lihavointi tarkoittaa muutosta nykyiseen. Suunnitelmaan on merkitty toimien nykyisten haltijoiden suorittamat tutkinnot. Tässä esityksessä on otettu huomioon julkaisukeskuksen kehittämistyöryhmän ehdotus siirtyä julkaisukeskuksessa kahden tiimin organisaatioon.

HALLINTO (5,5)

Toiminnanjohtaja, tohtori

Taluspäällikkö, ylioppilasmerkonomi, taloushallinnon jatkotutkinto

Hallinnollinen avustaja, ylioppilasmerkonomi

Virastomestari (50 %), kirjastoalan am-tutkinto

Koordinaattori, kandidaatti tai maisteri (avustukset ja jäsentiedotus)

Kirjanpitäjä, merkonomi (nyt toimistos sihteeri Tiedekirjassa)

TIETEEN PÄIVÄT (2)

Pääsihteeri, maisteri

Verkkotoimittaja, maisteri

JULKAISUKESKUS (16)

Julkaisukeskuksen kehittämistyöryhmän esityksen mukaan.

Julkaisupäällikkö, maisteri

Julkaisu- ja verkkopalvelujen tiimi

Tiimin vastuuhenkilö, järjestelmäasiantuntija, (100 %; nyt 80 %), tradenomi

Suunnittelija (100 %; nyt x %), HuK

Mediasuunnittelija, ylioppilas

Vastaava toimittaja, maisteri

Atk-suunnittelija (nyt toimistos sihteeri, luettelotoimittaja)

b. Myynti- ja vaihtotoiminnan tiimi

Tiimin vastuuhenkilö, johtava kirjastonhoitaja, maisteri

Informaatikko, maisteri

Julkaisuassistentti, korkeakoulututkinto (nyt osastosihteeri)

Virastomestari (50 %), kirjastoalan am-tutkinto

Myymlänhoitaja, maisteri

Myynti- ja markkinointisihteeri, maisteri

Julkaisuvastastonhoitaja, ylioppilas

Varastonhoitaja
Toimistos sihteeri (**tai varastoapulainen**)
Varastonhoitaja

TIETEIDEN TALO (2)

Ylivahtimestari, merkonomi, taloustieteen yliopistollinen tutkinto Havannan yliopistosta
Vahtimestari, ylioppilas, **virastomestarin tutkinto**

TIEDEAKATEMIAJAOSTO (2)

Kansainvälisten asiain päällikkö, tohtori
Tiedesihteeri, maisteri

TUTKIMUSEETTINEN NEUVOTTELUKUNTA (1,5)

Pääsihteeri, tohtori
Avustaja (50 %), maisteri

TIEDONJULKISTAMISEN NEUVOTTELUKUNTA (1,5-2)

Pääsihteeri, tohtori
Avustaja (50 %), maisteri
Research.fi-palvelun koordinaattori (50 %)

JULKAISUFOORUMI (0,5-1)

Koordinaattori, maisteri (mahdollisesti 50 % siten, että sama henkilö toimii myös Research.fi-koordinaattorina)

Yhteensä 31 tai 31,5 tointa.

LIITTEET

Liite 1 Taloushallinnon tilastoja

KPL kuitteja kirjanpidossa

Vuosi	TSV	Tiedekirja	Yhteensä
2000	1256*	2432*	3688
2005	790	606	1396
2010	1265	1127	2382

Ostolaskujen määrä

Vuosi	TSV
2000	*
2005	772
2010	1316

Myyntilaskujen määrä

Vuosi	TSV	Tiedekirja	Yhteensä
2000	*	2573	
2005	1050	5099	6149
2010	1173	5045	6238

* Ostolaskut ja TSV:n myyntilaskut lukuun ottamatta Tiedekirjaa sisältyivät kuittien määrään ennen 1.4.2000, jolloin taloushallinnossa otettiin käyttöön Econet-ohjelma
Kirjanpidossa julkaisu- ja konferenssiavustuksia käsitellään kuten ostolaskuja.

Liite 2 Tieteiden talon kokoustilat

Sali 104 (suuri sali): 135 henkeä (tuolirivit). Ilman kalusteita tilaan mahtuu 250 henkilöä. Tila soveltuu erinomaisesti seminaari- ja kokouskäyttöön sekä juhlatilaisuuksiin.

Sali 208: 18 henkeä. Tila soveltuu erinomaisesti kokous- ja ryhmätyökäyttöön.

Sali 309: 30 henkeä, luokkamuoto (10 lisätuolia). Tila soveltuu erinomaisesti kokous-, seminaari- ja ryhmätyökäyttöön.

Sali 312: 30 henkeä, luokkamuoto. Tila soveltuu erinomaisesti kokous-, seminaari- ja ryhmätyökäyttöön.

Sali 313: 20 henkeä neliömuodostelmassa. Tila soveltuu erinomaisesti kokous- ja ryhmätyökäyttöön.

Sali 401: 18 henkeä, u-muoto. Tila soveltuu erinomaisesti kokous- ja ryhmätyökäyttöön.

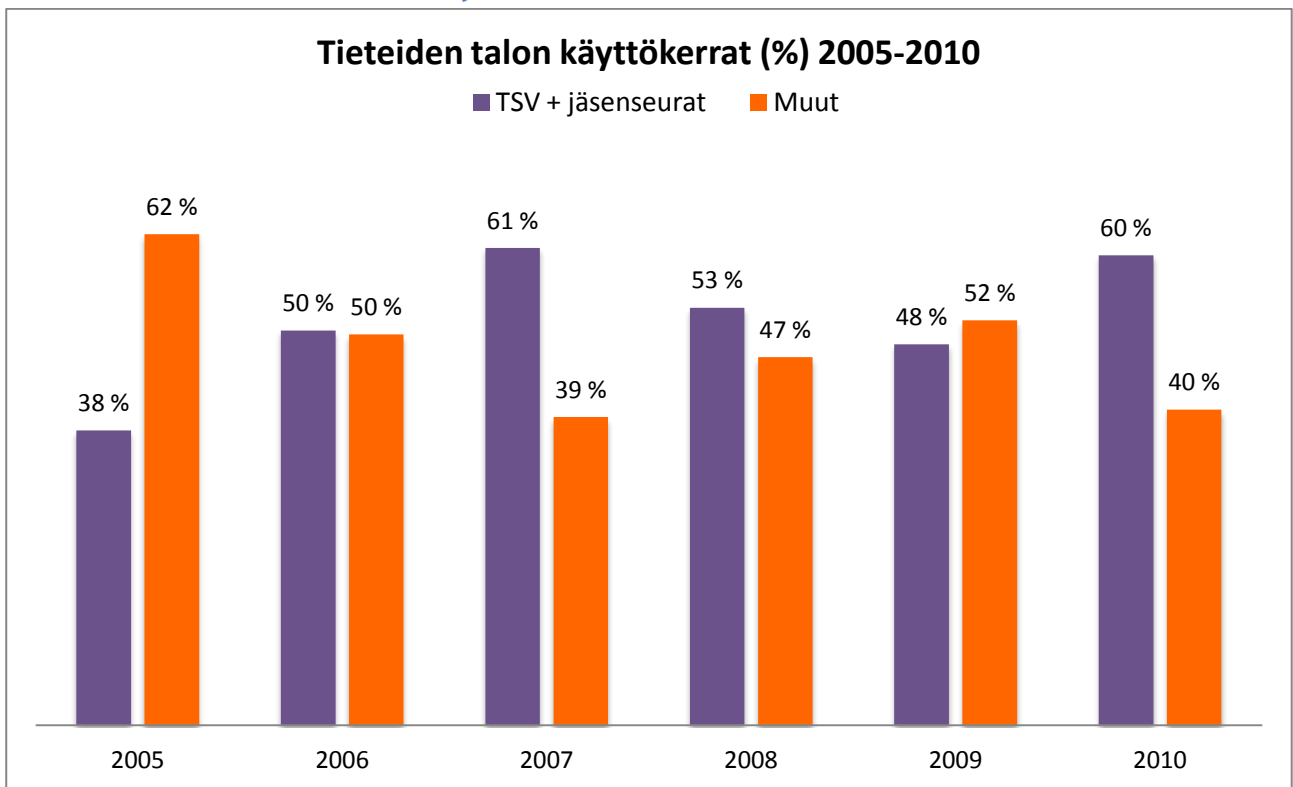
Sali 404: 30 henkeä, luokkamuoto (10 lisätuolia). Tila soveltuu erinomaisesti kokous-, seminaari- ja ryhmätyökäyttöön.

Sali 405: 24 henkeä, luokkamuoto. Tila soveltuu erinomaisesti kokous-, seminaari- ja ryhmätyökäyttöön.

Sali 505: 80 henkeä tuoliriveissä; 40 henkeä luokkamuodossa tai 34 henkeä u-muodossa. Tila soveltuu erinomaisesti kokous-, seminaari- ja ryhmätyökäyttöön.

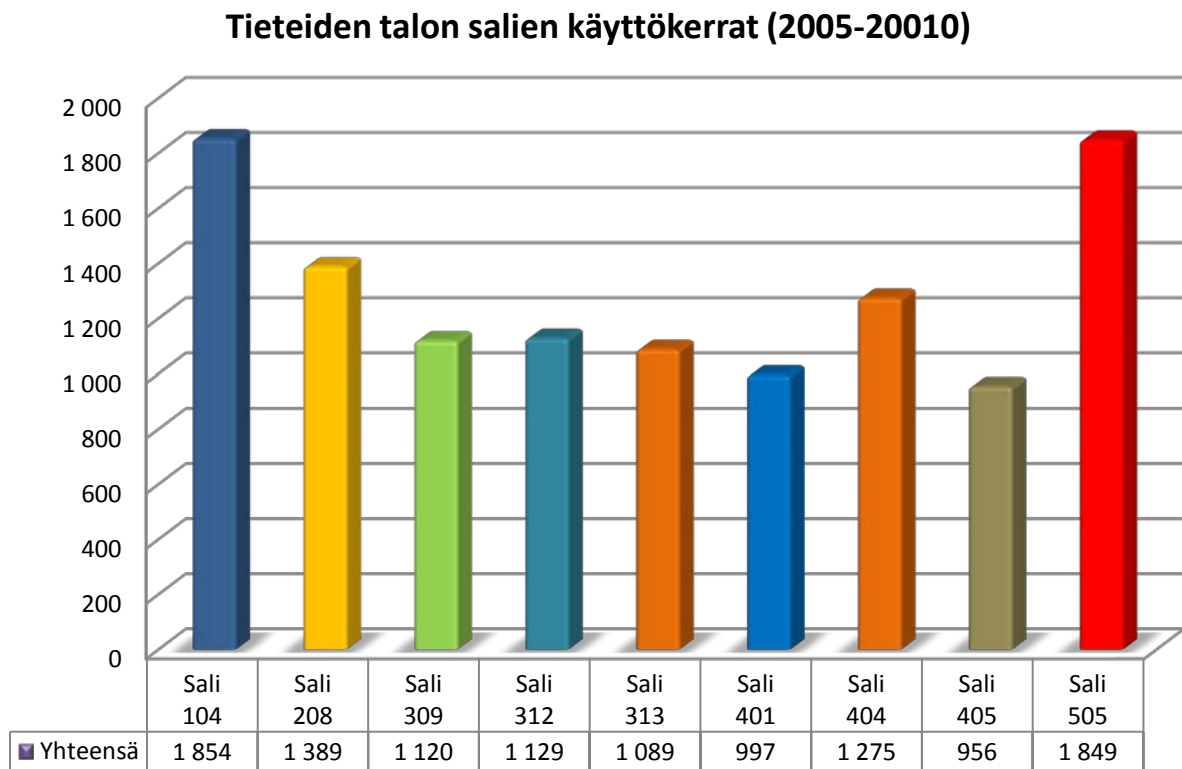
Näyttelysali: Vitriinejä ja posteriseinäkkeitä. Seinillä on kiskot taulujen kiinnittämiseksi. Sali toimii myös tarjoilutilana.

Liite 3 Tieteiden talon tilastoja

Kaavio 2/ lähde: Tieteiden talon tilavarausjärjestelmä

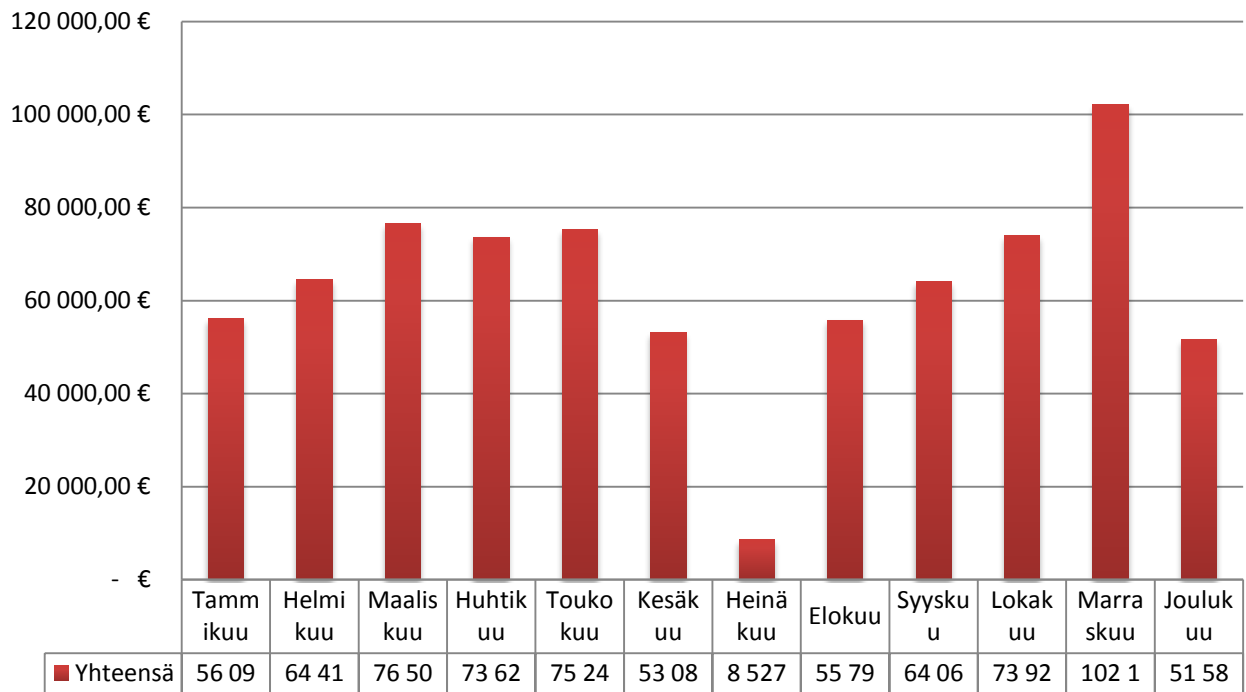
Tieteiden talon salien käyttökerrat

Kaavio 3 / lähde: Tieteiden talon tilavarausjärjestelmä

Tieteiden talon vuokratuotto yhteensä kuukausittain ajalla 2005-2010

Vuokratuotto yhteensä kuukausittain ajalla 2005-2010

Kaavio 5/ lähde: Tieteiden talon tilavarausjärjestelmä

Liite 4 Jäsenpalvelujen käyttö vuonna 2010

JÄSENPALVELUJEN KÄYTTÖ

1. Tieteiden talo

Kokoustila	134
Toimisto	29

2. Tiedekirja

Myyntisopimus	155
Myyntiä 2010	100

3. Julkaisuvaramo

Julkaisuja varastos- sa	86
Postituspalvelu	80

4. Verkkopalvelut

Maksuton palvelu	23
Maksullinen palve- lu	60

5 Painatuspalvelu

6 Kirjanpito

7 Avustukset

Julkaisuavustus	80
Konferenssiavustus	40

SEURAT PALVELUJEN KÄYTTÄJINÄ

Montako palvelua on käyttänyt vuonna 2010

N palvelua	N seuraa
Ei yhtään	26
1	54
2	60
3	38
4	34
5	31
6	11
7	2

Liite 5 Ulkomaisia tiedeviestinnän organisaatioita

TSV on organisatorisesti liittynyt lähinnä tiedeviestinnän kansainvälisiin organisaatioihin.

Toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommola on European Association of Science Editors (EASE) -järjestön jäsen. EASE julkaisee jäsenlehteä, European Science Editing sekä järjestää tiedetoimittajakoulutusta. EASE on julkaissut myös jatkuvasti päivitetettävän tiedetoimittamisen käsikirjan (Science Editor's Handbook).

Vaihtokeskus on jäsenenä kirjastoalan kansainvälisessä International Federation of Library Association (IFLA) -järjestössä, jonka kokouksiin vaihtokeskuksen johtava kirjastonhoitaja on usein osallistunut. IFLAN yleiskokous järjestetään Suomessa vuonna 2012. Vaihtokeskuksen henkilökunta osallistuu kokoukseen, jäsensuhteisiin. Osa henkilökunnasta on hyväksytty kokoukseen vapaaehtoisina työntekijöinä.

Valtuuskunta kuuluu Euroopan tiedetapahtumia järjestävien yhteisöjen European Science Event Association – EUSEA -järjestöön (ks x).

Ruotsi

Vetenskap&Allmänhet

www.v-a.se

Tieteen tiedottamisesta vastaa Ruotsissa *Vetenskap&Allmänhet*-niminen organisaatio. Se jäsenenä on 70 hyvin erilaista yhteisöä: valtiollisia ja kunnallisia virastoja, järjestöjä ja yrityksiä. Rahoituksensa se saa jäsenmaksuina, valtionavustuksena OKM:ltä ja erilaisena projektirahoituksena eri lähteistä. Toimistossa Tukholmassa työskentelee yhdeksän toimihenkilöä.

Vetenskap&Allmänhet edistää dialogia ja avoimuutta yhteiskunnassa toisaalta tiedeyhteisön ja toisaalta yhteiskunnallisten mielipiteen muodostajien, päättäjien, journalistien, poliitikkojen, opettajien ja muiden toimijoiden välillä.

Tehtäviä ovat:

- edistää yhteistyötä ja ajatusten vaihtoa kansalaisten ja tutkijoiden välillä
- lisätä yleistä tietämystä yhteiskunnassa:
 - tutkimusprosesseista ja tuloksista
 - kansalaisten tutkimusta koskevista näkemyksistä
- tarjota tutkijoille näkemyksiä ja innostusta ajankohtaisten yhteiskunnallisten kysymysten tutkimiseen
- rakentaa verkostoja kokemusten vaihtamista, tapahtumia ja yhteistyötä varten
- Tehtäviä toteutetaan seuraavin tavoin:
- tekemällä mielipidetutkimuksia ja tutkimuksia
- kehittämällä uusia tapoja keskustella tutkimuksesta kansalaisia koskettavista ja heitä pohdituttavista asioista
- välittämällä omia ja muiden tietoja ja kokemuksia.

Vetenskap&Allmänhet julkaisee neljä kertaa vuodessa uutiskirjeen, joka on luettavissa verkossa ja lähetetään yhteistyökumppaneille, mm. TSV:n toiminnanjohtajalle. Vuonna 2010 se julkaisi teoksen *Känsla för vetenskap*, johon oli haastateltu ruotsalaisia virkamiehiä ja julkisuuden henkilöitä heidän suhteestaan tiedeeseen ja tutkittuun tietoon. V&A järjestää suuren yleisötapahtuman ForskarFredag kerran vuodessa syys-

kuussa usealla paikkakunnalla (alkuaan Researchers' Night) . Vetenskap&Allmänhet on sekä Facebookissa että Twitterissa.

Kiina

Valtuuskunnalla on yhteistyösopimus *Beijing Association for Science and Technology (BAST)* järjestön kanssa . BAST toimii luonnontieteiden ja teknologian alalla varsin samalla tavalla kuin TSV tieteen päivineen ja Tieteiden taloineen. Se kohdistaa toimintaansa TSV:tä enemmän koulunuorisolle, jolle se mm. järjestää kilpailuja.

Myös *China Association for Science and Technology (CAST)* -järjestön vieraille on toimittu isäntinä heidän vieraillessa Suomessa.

Yhdysvallat

The American Association for the Advancement of Science eli AAAS

www.sciencemag.org

AAAS on vuodesta 1848 toiminut luonnontieteiden ja teknologian alan 262 tahon kattojärjestö Yhdysvalloissa. Siihen on liittynyt myös tieteen historiaa, tiedotusta ja kasvatusta edustavia järjestöjä ja se palvelee 10 miljoonaa kansalaista eri puolilla maailmaa.

AAAS julkaisee Science-lehteä, joka on maailman laajin maksullinen vertaisarvioitu tieteellinen julkaisu, jota lukee oletettavasti noin miljoona ihmistä.

AAAS on avoin järjestö, jonka tehtävänä on edistää tiedettä ja palvella yhteiskuntaa. Tehtävää toteutetaan tekemällä tiedepoliittisia aloitteita, toteuttamalla kansainvälisiä hankkeita, tiedekasvatuksella jne. Se ylläpitää EurekaAlert!- verkkopalvelua.

AAAS:n tehtävänä on yhteiskunnan ja tiedeyhteisön keskinäiseen ymmärrykseen liittyviä tavoitteita. Samoin se pyrkii puolustamaan tieteen vapautta ja tutkimusetiikkaa, auttamaan tiedettä edistämään sosiaalista hyvinvointia, taloudellista yrittäjyyttä jne.

AAAS on kansainvälinen organisaatio, jolla on toimisto Washington DC:ssa Yhdysvalloissa ja Cambridgessa Isossa-Britanniassa, sekä kirjeenvaihtajia useissa muissa maissa.

AAAS:n jäsenyys on avoin kaikille ja jäsenmaksu sisältää Science-lehden tilauksen. Järjestöllä on useita jäsenkategorioita. Jäsenmaksu on vaihtelee opiskelijan 75 dollarista 149 varsinaiseen jäseneseen (professional member).

AAAS:llä on neljä ohjelmaa, Tiede ja politiikka, Kansainvälinen toiminta, Kasvatus ja Human Resources.

American Council of Learned Societies

www.acls.org

Vuonna 1919 perustettu American Council of Learned Societiesin jäseninä on 70 humanistista ja yhteiskuntatieteellistä tieteellistä seuraa. Se toimii näillä aloilla hyvin samaan tapaan kuin TSV. Rahoituksen se saa jäsenmaksuina ja lahjoituksina sekä avustuksina julkisista varoista ja apurahoina yksityisiltä säätiöiltä.

Jäsenorganisaatioiden jäsenmaksu on portaittainen ja riippuu niiden henkilöjäsenten määrästä: vähintään 990 dollaria alle tuhannen jäsenen organisaatioille ja korkeintaan 9 900 dollaria yli 20 000 jäsenen organisaatioille.

Iso-Britannia

British Science Association

www.britishtscienceassociation.org

British Science Association (per. 1831) on laaja yleishyödyllinen järjestö, jonka päämääränä on helpottaa ihmisten pääsyä ja osallistumista tieteeseen (*public engagement in science*). Tavoitteena on myös, että ihmiset voisivat tuntea vaikuttavansa siihen, mihin tiede suuntautuu. Järjestö muutti vuonna 2009 nimensä (aik. British Association for the Advancement of Science) uutta tehtäväkuvaa paremmin vastaavaksi.

Järjestöllä on neljä pääohjelmaa, jotka ovat vuosittainen tiedefestivaali, kansallinen tiede- ja teknologiaviikko, tiede yhteiskunnassa -ohjelma (mm. tiedeviestintäkonferenssi) sekä laaja ohjelma nuorisolle (koulut, yliopistot). Sen toimintaa johtaa neuvosto, joka muodostaa johtokunnan. Järjestöllä on kansallinen keskus toimisto Lontoossa (noin 30 henkeä) ja viisi alueellista toimistoa. Sillä on 33 alueellista järjestöä, joilla on noin sata alueellista ja paikallista tapahtumaa, mm. tiedettä pubeissa (Scibars) ja elokuvissa (SciScreen). 16 tieteellistä osastoa vaikuttaa vuosittaisen tiedefestivaalin ohjelmaan. Järjestöllä on paljon varainkeruuta ja sponsoriyhteistyötä.

Vuonna 2011 on päätetty, että tiedefestivaali (Britannian tiedeviikko) kiertää neljän paikkakunnan väliä. Näin saadaan läheinen paikallinen yhteistyö yliopistojen ja kaupunkien kanssa. Festivaali on Euroopan vanhin säännöllinen tiedetapahtuma (aik. nimellä vuosikokous). BA:lla on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti "People & Science". Järjestön toiminnanjohtaja Sir Roland Jackson oli puheenjohtajana asiantuntijatyöryhmässä, joka julkaisi raportin "Science for All" (2010).